Centre de producció **d'arts visuals i multimèdia**

Memòria d'activitats 2000

Barcelona, març de 2001

Hangar - Passatge del Marqués de Santa Isabel, 40 - 08018 Barcelona
Tel+Fax: (93) 308 40 41 - info@hangar.org - www.hangar.org

Hangar és una inciativa de l'**Associació d'Artistes Visuals de Catalunya**

amb el suport especial de l'**Institut de Cultura de Barcelona**

el recolzament de:
Departament de Cultura, Generalitat de Catalunya
Fundación Arte y Derecho - VEGAP

i la col.laboració de:
Diputació de Barcelona
Dirección General de Bellas Artes y Bienes Culturales (MECD)
Dirección General de Comunicación y Cooperación Cultural (MECD)
Entorno Digital
IDEP
SONY

Centres associats:
PS1 Contemporary Art Center (Moma), New York
Kaus Australis (Rotterdam)
CBK (Rotterdam)
Astérides (Marseille)
Triangle France (Marseille)
Fondazione Pistoletto (Biella)

Associació d'Artistes Visuals de Catalunya
Comissió Executiva:

President:	Sergi Aguilar
Secretari general:	Florenci Guntín
Secretari d'organització:	Yamandú Canosa
Secretaria de finances:	Francesca Llopis
Vocals:	Carles Congost
	Carles Guerra
	Connie Mendoza
	Jordi Mitjà
	Antoni Muntadas
	Joan Fontcuberta
	Mabel Palacín
	Roc Parés
	Ramon Parramon
	Jorge Ribalta
	Joan Vila-Puig

Hangar - Centre de Producció d'Arts Visuals i Multimèdia

Director:	Florenci Guntín
Coordinadora:	Laia González (fins a 31 de desembre de 2000)
	Carme Romero (des d'octubre de 2000)
Secretaria:	Joana Cervià
Producció:	Mireia Sellarés
Comissió de Programes:	Ignasi Aballí
	David G. Torres
	Rosa Pera
	Oriol Gual (representant de l'ICUB, sense vot)
	Josep Miquel García (representant de la Generalitat, sense vot)
	Anna Crosas (representant de la Diputació de Barcelona, sense vot)
	Yamandú Canosa (representant de l'AAVC, sense vot)
	Florenci Guntín (director d'Hangar, sense vot)
Administració:	Brun, Guiu i Vicente, advocats
Comunicació:	Vasava Artworks
Servei de Vídeo:	
Coordinador	Jonathan Díez
Assessor	Xavier Carbonell
Tècnics d'edició	Elisabet Breil
	Eva Vilamala
	Roberto Galvez
Comissió de Net Art:	Antoni Abad
	Daniel Julià
	Ariadna Màs
	Roc Parés
	Florenci Guntín
	Laia González
	Carme Romero

Sumari

Introducció

1. Espais (lloguer de tallers)

1.1. Resultats de les convocatòries públiques de lloguer d'espais
1.2. Relació d'artistes residents a Hangar durant l'any 2000
1.3. La Sala Polivalent d'Hangar durant l'any 2000
1.4. Activitats obertes al públic

2. La creació amb tecnologies digitals

2.1. Seminaris d'introducció a l'ús creatiu de les TTDD
- 2.1.1. Seminari de Videocreació
- 2.1.2. Seminari d'introducció al Net art
- 2.1.3. Seminari Digital Environements
- 2.1.4. Seminari d'art electrònic i interactivitat

2.2. El Laboratori Multimèdia
2.3. Producció i edició digital de vídeo
- 2.3.1. Autoedició
- 2.3.2. Edició digital de vídeo professionañ
- 2.3.3. Relació de vídeo editats a Hangar

2.4. Producció de Net art

3. Intercanvis Internacionals

3.1. PS1 Contemporary Art Center (MOMA) – New York (EUA)
3.2. Fondazione Pistoletto – Biella (Itàlia)
3.3. Astérides+Triangle France – Marseille (França)
3.4. Kaus Australis – Rotterdam (Holanda)
3.5. Nous contactes

4. www.hangar.org

5. Sistema de selecció d'artistes i projectes

Annex de documentació

A. Made in Hangar (activitats dels artistes residents a Hangar)
B. Recull de Premsa

Introducció

Durant l'any 2000 Hangar ha realitzat una constant activitat de suport a la producció artística. Dins el capítol de lloguer de tallers volem destacar que s'han habilitat dos nous espais (un de 50 i un de 60 m2) per a artistes plàstics i visuals i que els tallers han estat llogats al 100%. En l' àmbit de la producció amb les **tecnologies digitals** cal esmentar l'organització de quatre seminaris, l'edició de 24 vídeos, la posada en marxa d'una nova estació d'autoedició digital de vídeo, la incorporació d'un nou col.lectiu resident Noda (Laboratori d'Investigació de Sistemes Interactius) i la posada en marxa d'una plataforma de producció de net art integrada per diversos centres d'art i museus. El programa d'**intercanvis internacionals** ha permés l'estada d'artistes catalans a Nova York, Marsella i Rotterdam i s'ha ampliat amb un nou acord amb la Fondazione Pistoletto a Biella, Itàlia.

Hangar ha organitzat, també, una sèrie d'activitats obertes al públic com les **Show Rooms**, la **Show Room Shop** (La Botiga de Nadal), la participació a la V edició de **Tallers Oberts Poblenou** i l'organització de dues exposicions a la sala del Centre Cívic Can Felipa, **Échanges** i **Glober Trotters**, dedicades al programa d'intercanvis.

La nostra web site www.hangar.org ha informat (en català, castellà i anglès) puntualment sobre totes les activitats del centre.

A continuació presentem un balanç permenoritzat de tots i cadascun d'aquests apartats i aprofitem l'ocasió per agrair a tots els artistes, col.lectius, entitats i institucions que amb la seva implicació i suport han fet possible tot aquest programa. Volem expressar el nostre agraiment a Laia González, coordinadora d'Hangar durant aquests darrers tres anys, pel seu entusiasme, les seves constants aportacions i el seu sentit crític.

Sergi Aguilar
President de l'AAVC

1. Espais (lloguer de tallers)

Tot i que la imatge més coneguda d'Hangar és la d'un centre dedicat a la producció en les arts electròniques cal puntualitzar que la pintura, el dibuix, la fotografia, l'escultura o les instal.lacions són els mitjans o recursos més utilitzats pels creadors vinculats al centre.

Un dels serveis més importants que presta Hangar és el lloguer de tallers a artistes joves o que comencen i que necessiten un suport durant els primers anys la seva trajectòria. Aquest ajut es concreta en el lloguer dels espais a uns preus molt assequibles i amb una sèrie de serveis, contactes i activitats que afavoreixen la visibilitat dels nostres artistes residents.

Durant l'any 2000 s'han habilitat dos nous espais més: un de 60 m2 a la planta baixa (guanyat al magatzem) i un altre de 50 m2 al primer pis (reaprofitant uns espais que fins ara havien estat d'ús comunitari). Enguany, doncs, **el centre ha ofert divuit espais**: 10 tallers de 30 m2., 4 espais de 60 m2, un taller de 50 m2, un espai de 90 m2 i la sala polivalent de 200 m2 per a projectes puntuals o de gran format.

Durant l'any 2000 **s'han rebut un total de 95 sol.licituds** de lloguer de tallers i d'espais de les quals **s'han atès 33**. L'oferta dels tallers s'ha fet a través de quatre convocatòries de concurs obert i la tria dels artistes ha estat una responsabilitat de la Comissió de Programes, un jurat format per tres persones independents expertes en art contemporani que es renova cada any.

Durant l'any 2000 el **nivell d'ocupació dels tallers** disponibles ha estat del **100%**

A la **sala polivalent** –de 200 m2- s'han atés deu projectes artístics i **ha estat ocupada en el 74 %** del calendari.

1.1. Relació d'artistes residents a Hangar entre l'1 de gener i el 31 de desembre de 2000

Nom i procedència	Espai	Entrada	Sortida	Activitat
Konic Th. (Barcelona)[2]	90 m2	01.12.97	-	Performance
1. Alain Bauman				
2. Rosa Sánchez				
3. Gemma Nogueroles (Bcn)[1]	30 m2	01.11.98	-	Escultura/instal.
4. Elena Genis (Barcelona)[1]	30 m2	01.11.98	-	Escultura/instal.
Inhotnna (Barcelona)[2]	30 m2	01.11.98	-	Multimèdia
5. Daniel Bravo				
6. Julio Hardisson				
7. Carles Vallvé				
8. Consol Rodríguez (Bcn)[1]	30 m2	15.12.98	-	Escultura
9. Nydia Negromonte (Brasil)[1]	60 m2	01.05.99	30.11.00	Dibuix/foto/instal.
10. Anna Borbonada (BCN)[1]	30 m2	01.06.99	-	Pintura
11. Ricardo Álvarez (Barcelona)[1]	30 m2	15.08.99	-	Pintura
12. Patricia Dauder (Barcelona)[1]	30 m2	15.08.99	-	Dibuix/foto
13. Jo Milne (Regne Unit)[1]	30 m2	01.10.99	-	Pintura
14. Stig Baumgartner (Finlandia)	60 m2	01.10.99	10.01.00	Pintura/dibuix
15. Glòria Jimenez (Barcelona)[1]	30 m2	01.10.99	-	Pintura
16. Maria Ängerman (Finlandia)[1]	60 m2	21.12.99	-	Dibuix/instal.lació
17. Lina Jabbour (França)[3]	60 m2	15.12.99	15.04.00	Instal.lació/escult.
18. Lamia Naji (Marroc)	30 m2	01.02.00	31.12.00	Fotografia
19. Angels Romeu (Barcelona)[1]	30 m2	01.02.00	-	Foto/instal.
NODA (Barcelona)[2]	60 m2	01.05.00	-	Lab. Interactivitat
20. Susana Noguero				
21. Joan Vilapuig				
22. Alain Crevoisier				
23. Elvira Pujol				
24. Eugeni Güell				
25. Mikey				
26. Eugenio Tisseli				
27. Olivier Schulbaum				
28. S. Majoral (Marsella)[3]	60 m2	01.05.00	08.08.00	Instal/foto
29. Permindar Kaur (RU)[1]	50 m2	01.06.00	-	Escultura/foto
30. Danille Sauvé (Canadà)	30 m2	01.06.00	31.07.00	Escult/instal.
31. Allard Budding (Rotterdam)[4]	60 m2	15.09.00	15.01.00	Pintura
32. Jonas Liverod (Suecia)	30 m2	01.12.00	-	Perfor/instal
33. Sophie Whettnall (Bèlgica)	60 m2	01.12.00	-	Foto/vídeo
34. Kai Takeda (Japó)	60 m2	01.12.00	-	Escultura/pint
35. Gemma Ferran (Barcelona)	60 m2	01.12.00	-	Escultura

Notes

1. Artistes que han renovat el contracte de lloguer
2. Col.lectius residents amb conveni de prestació de serveis professionals al Laboratori Multimèdia d'Hangar
3. Lina Jabbour i Stephanie Majoral són les artistes franceses del programa d' intercanvis entre Hangar i els centres de La Friche de Marsella.
4. Allard Budding és l'artista holandés de l'intercanvi entre Hangar i Kaus Australis de Rotterdam

1.2. Resultats de les convocatòries públiques de concurs de lloguer de tallers d'HANGAR durant el periode 01.01.00 – 31.12.00

Primera (1 de febrer del 2000)

Sol.licituds de lloguer rebudes: 18
Sol.licituds de lloguer atesses: 6

4 renovacions de contracte de lloguer

Nom	Procedència	Estada	Taller
Ricardo Alvarez	**Barcelona**	**6 mesos**	**30 m2**
Patricia Dauder	**Barcelona**	**6 mesos**	**30 m2**
Consol Rodríguez	**Barcelona**	**6 mesos**	**30 m2**
Elena Genís	**Barcelona**	**6 mesos**	**30 m2**

2 nous residents:

Lamia Naji	**Marroc**	**6 mesos**	**30 m2**
Angels Romeu	**Vilafranca Penedés**	**6 mesos**	**30 m2**

Segona (13 d'abril de 2000)

Sol.licituds de lloguer rebudes: 21
Sol.licituds de lloguer atesses: 3

2 renovacions de contracte de lloguer

Nom	Procedència	Estada	Taller
Jo Milne	**Regne Unit**	**6 mesos**	**30 m2**
Glòria Giménez	**Barcelona**	**6 mesos**	**30 m2**

1 nou resident

NODA (Grup Interactividad)		**6 mesos**	**60 m2**

Tercera (20 de juny de 2000)

Sol.licituds de lloguer rebudes: 13
Sol.licituds de lloguer atesses: 3

3 Renovacions de contractes:

Nom	Procedència	Estada	Taller
Anna Bordonada	**Barcelona**	**6 mesos**	**30 m2**
Gemma Nogueroles	**Premià M.**	**6 mesos**	**60 m2**
Maria Angerman	**Finlandia**	**6 mesos**	**60 m2**

Quarta (24 de novembre de 2000)

Sol.licituds de lloguer rebudes: 31
Sol.licituds de lloguer atesses: 11

7 renovacions de contractes

Nom	Procedència	Estada	Taller
Jo Milne	**Regne Unit**	**6 mesos**	**60 m2**
Patricia Dauder	**Barcelona**	**6 mesos**	**30 m2**
Consol Rodríguez	**Barcelona**	**6 mesos**	**30 m2**
Angels Romeu	**Vilafranca P.**	**6 mesos**	**30 m2**
Anna Bordonada	**Barcelona**	**6 mesos**	**30 m2**
Gemma Nogueroles	**Barcelona**	**1 mes**	**60 m2**
Glòria Giménez	**Granollers**	**4 mesos**	**30m2**

4 nous residents

Jonas Liverod	**Suècia**	**6 mesos**	**30 m2**
Sophie Whettnall	**Bèlgica**	**6 mesos**	**60 m2**
Kai Takeda	**Japó**	**6 mesos**	**30 m2**
Gemma Farran	**Barcelona**	**6 mesos**	**30 m2**

1.3. La Sala Polivalent d'Hangar (200m2)

Relació d'artistes usuaris entre l'1 de gener i el 31 de desembre de 2000

Nom i procedència	Entrada	Sortida	Activitat i centre destinat
D LIX (Suècia)	21.12.99	09.01.00	workshop multidisciplinari
Dani Vela MeltemiMedia (BCN)	01.02.00	15.03.00	gravació vídeo
PHila vs seiscuatro (BCN)	17.03.00	24.03.00	concert en directe+instal.lació interactiva
Marco Roso (BCN)	01.04.00	28.05.00	residència
Sara Rees (Regne Unit)	11.05.00	30.06.00	residència
Atsuko Arai (Japó)	15.05.00	09.06.00	presentació videoinstal.lació "Barcelona-Quevec".
Tamara Pitzer Gulliot (BCN)	02.09.00	30.09.00	gravació vídeo projecte "Distancia"
Antonio Ortega (BCN)	01.10.00	30.10.00	gravació vídeo (sala Montcada)
Jacob Draminsky (BCN)	02.10.00	01.11.00	preparació instal.lació "aN eMPTY sPACE?" (CCCB)+
Karin Bülher (Suïssa)	02.11.00	31.12.00	residència

NIVELL D'OCUPACIÓ:
Jornades ocupades 268

% d'ocupació de l'any: **74 %**

1.4. Activitats obertes

Durant l'any 2000, Hangar ha organitzat diverses activitats obertes al públic amb la intenció de facilitar el contacte entre les obres i la gent. En aquestes ocasions s'ha posat un especial émfasi per tal d'afavorir les relacions entre els artistes residents i el sector professional del món de l'art i la cultura (altres creadors, crítics, galeristes, col.leccionistes, periodistes...)

Tallers Oberts Poblenou 2000

Els artistes residents a Hangar s'han implicat en la organització de la 5ª. edició dels Tallers Oberts Poblenou que va tenir lloc els dies 2, 3 i 4 de juny. Tots els tallers i espais d'ús col.lectiu vàren ésser ocupats amb obres i, en alguns casos, amb instal.lacions fetes especialment per a l'ocasió. Es va registrar un gran nombre de visitants entre families, joves i persones vinculades al món de l'art.

Taller "Aprendiendo de Superbarrio y otros héroes del vecindario"

Dins de les activitats de Tallers Oberts Pobleou, l'AAVC i Hangar vàren organitzar el taller "Aprendiendo de Superbarrio y otros héroes del vecindario", dirigit per l'artista Raimond Chaves i obert a la participació d'artistes i veïns del barri. Aquesta activitat es va programar en motiu de la "Campanya pro-equipaments" iniciada per les entitas del barri del Poblenou per tal de plantejar tres qüestions: 1) De quina manera els artistes es relacionen amb el context més proper i com això afecta i canvia el seu treball. 2) De quina manera els veïns s'apropen als artistes i aquest contacte fa que canvi la seva percepció de l'art. 3) De quina manera amdós col.lectius es beneficien d'aquest contacte i porten a terme accions conjuntes.

Els Show Rooms

Els Show Rooms són una invitació oberta a la gent perquè coneixi l'obra dels artistes residents i visiti Hangar. L'últim divendres de mes i a partir de les 20h. tres o quatre creadors obren els seus tallers a Hangar per mostrar una selecció de la seves obres recents. Els Show Rooms Shops se celebren per Nadal i l'obra dels artistes es posa a la venda a uns preus força barat a l'estil dels mercats de l'art.

El calendari de Show Rooms celebrats durant aquest any ha estat el següent:

Show Room Shop 25.12.99 / 05.01.00. Participants: tots els artistes d'Hangar
Show Room 0009 25.02.00. G. Giménez, P. Dauder, Lina Jabour i JODI
Show Room 0010 31.03.00 / 02.04.00. M. Angerman, G. Nogueroles, A. Romeu i pHila vs seiscuatro
Show Room 0011 28 / 30.04.00. L. Naji, E. Genís, N. Negromonte i FFmix
Show Room 0012 27.10.00. R. Alvarez, A. Borbonada, P. Kaur
Show Room 0013 24.11.00. J. Milne, G. Gimenez i C. Rodríguez
Show Room Shop 15 / 17.12.00. Amb la participació de tots els artistes.

Exposicions a la Sala de CC Can Felipa

Durant aquest any Hangar ha organitzat dues exposicions a la sala del CC Can Felipa (Pallars 277) al barri de Poblenou. Es tracta de dues mostres d'obra dels artistes que han protagonitzat el programa d'intercanvis internacionals d'Hangar (veure apartat 3).

L'exposició **Échanges** es va celebrar entre el 13 de gener i el 12 de febrer de 2000 i va comptar amb la participació de Geráldine Pastor i Marie Maquari (artistes de Marsella residents a Hangar), i Elena Genis i Nano Valdés (artistes barcelonins residents a Astérides+Triangle France de Marsella). Es van exposar les obres realitzades en motiu de cada residència.

La mostra **Globe-Trotters** (del 30 de març fins al 28 d'abril del 2000) va incloure treballs i projectes realitzats a cadascun dels centres associats al programa d'intercanvis d'Hangar. Aletta de Jong (artista holandesa resident a Hangar), Iñaki Álvarez (artista de Vic resident Fearless de Marsella), Lina Jabour (artista marsellesa resident a Hangar), Jesús Palomino (artista sevillà que va residir a Kaus Australis de Rotterdam amb la beca d'Hangar) i Tere Recarens (artista d'Arbucies resident a PS1-Moma de Nova York amb la beca Hangar).

Altres actes públics a Hangar

El 7 de gener de 2000 es va presentar els resultats del **workshop Dlyx** celebrat a Hangar amb la participació de joves artistes procedents del Regne Unit, Suècia i altres països del nord d'Europa.

El 2, 3 i 4 de juny amb motiu de la celebració dels TOP'00 l'artista japonesa **Atsuko Arai** va presentar la seva videoinstal.lació "Barcelona-Quebec" a la Sala Polivalent d'Hangar.

2. La creació amb tecnologies digitals

Fer possible la creació artística amb les tecnologies digitals és un altre dels objectius fonamentals d'Hangar. Els serveis que ofereix el centre en aquest àmbit es plantejen d'una manera complementària. Amb els seminaris d'introducció es pretén divulgar l'ús creatiu de les tecnologies digitals entre la comunitat artística, és a dir: dotar a l'artista d'uns coneixements bàsics que el facultin per a desenvolupar projectes creatius.
En el Laboratori Multimèdia els creadors accedeixen –en règim de *self service*- a equips, programes i infraestructures per a la recerca i la creació. En algunes ocasions és fa necessària la participació d'un tècnic especialitzat que Hangar proporciona a través de convenis de col.laboració amb centres d'ensenyament. Finalment, amb la web d'Hangar i amb altres dispositius i activitats, ens proposem difondre els treballs realitzats amb aquests mitjans. A les pàgines següents expliquem l'activitat desplegada durant l'any 2000.

2.1. Seminaris d'introducció a l'ús creatiu de les tecnologies digitals

Durant l'any 2000 hem organitzat **quatre cursos d'introducció** a l'ús de determinats programes i diversos processos de producció amb tecnologies digitals. Es tracta de seminaris intensius, d'una durada aproximada de 30 hores i dirigits a aquells artistes plàstics o visuals que volen conèixer els potencials creatius d'un nou mitjà.

Plantejat com una introducció teoricopràctica a la creació de la imatge en moviment, el primer **Seminari de Videocreació** va realitzar-se entre el 16 i el 21 d'octubre i va ésser impartit per Xavier Carbonell i Jonathan Díez (coodinadors del servei de vídeo d'Hangar).

Del 6 al 10 de novembre de 2000 es va organitzar, per tercera vegada, el **Seminari d'introducció al Net Art,** una introducció teoricopràctica a la creació de projectes artístics per a Internet a càrrec de Jaume Ferrer i David Gómez del Taller d'Intangibles (TAG).

Del 20 al 24 de novembre de 2000 va tenir lloc el **Seminari *Digital Environements,*** de disseny d'entorns gràfics interactius, a càrrec d'Innothna, el col.lectiu resident a Hangar que treballa i experimenta en aquest mitjà.

Finalment, entre l'11 i el 17 de desembre de 2000 se celebrà el segon Seminari **[Process + Praxis]** d'art electrònic i interactivitat. Una experiència d'investigació en el camp de la tecnologia interactiva a cura de Konic Thtr., un

altre col.lectiu resident a Hangar i que proposà la iniciació a l'ús de dispositius i tecnologies de la interactivitat.

En tots els casos el preu de la inscripció va ser molt assequible (entre 3000 i 6000 ptes.). El director del seminari es responsabilitzà de la tria dels participants (uns dotze de mitjana) d'entre totes les preinscripcions rebudes a partir d'una convocatòria oberta. Els quatre seminaris organitzats durant l'any 2000 han comptat amb l'**assistència de 49 artistes**.

2.1.1. Seminari de Videocreació

Introducció teoricopràctica a la creació digital de la imatge en moviment.

L'objectiu del Seminari és una introducció de caràcter tècnic i pràctic, al desenvolupament de projectes de videocreació en els sitemes no linials. Amb aquesta intenció, es proposa als participants un recorregut a través de diversos sistemes de producció videogràfica. El programa d'aquest Seminari es divideix en dues seccions que es desenvoluparan de forma correlativa: la primera part està dedicada als sistemes domèstics i la segona als sistemes professionals de producció i edició digitals.

PROGRAMA

Part 1: Producció i edició en plataformes multimèdia.

Dirigit per Xavi Carbonell (SelfService).

En l'actualitat, qualsevol ordinador de gamma mitja permet treballar la imatge en moviment amb una qualitat òptima, sempre i quan disposem dels components informàtics necessaris i d'un programa d'edició adequat a les nostres necessitats. Es tracta de les anomenades *estacions de treball*, plataformes multimèdia que permeten generar i editar imatges en moviment.

Edició en plataforma Mac o PC:
-Software: Adobe Premiere 5.1
-Suports videogràfics: CD-Rom, Internet, DV.
-Sistemes de compressió.

-Macromedia Flash 4-5
Amb la col.laboració de Bruno Sellés (Vasava Artworks).

-Plataforma Media100-Adobe After Effects
Amb la col.laboració de Sergi Carbonell (Sixis).

Part 2: Producció i edició en sistemes DVCAM

Dirigit per Jonathan Díez (realitzador de TV freelance).

La segona part d'aquest seminari està dedicada a la producció i edició professional de vídeo en el sitema DVCAM. Els participants diposaran de tot l'equipament del Servei de Vídeo d'Hangar per a realitzar una pràctica guiada de gravació en chroma i de postproducció a la sala d'edició del centre.

-Gravació en Mini DVCAM
-Edició en la plataforma Sony Edit Station

Amb l'assistència d'Eva Vilamala (operadora de vídeo d'Hangar)

Relació de participants:
Mireia Sallarés
Diego Barraza
Raquel Barbuzza
Simona Levi
Silvia Genovés
Elena Ferrer
Vahida Ramujkic
Atsuko Arai
Maria Angerman
Guillermo Trujillano
Cristina Calderón
Nydia Rangel
Joan Morey

2.1.2. Seminari d'introducció al Net Art

Una introducció teoricopràctica a la creació de projectes artístics per a Internet.
Del 6 al 10 de novembre de 2000.

Aquest seminari pretén oferir una introducció a les actuals possibilitats creatives d'Internet. El seu principal objectiu és aprofundir en el llenguatge i en els procediments de treball propis de la xarxa. Està dirigit a aquells artistes visuals interessats en internet com a medi de producció artística. Mitjançant la pràctica i el debat, els participants tindran ocasió de familiaritzar-se amb la xarxa com a usuaris i com a creadors.

El seminari contempla els diversos aspectes que intervenen en la realització d'un projecte de Net.Art i preveu experiències de navegació i crítica d'obres representatives del mitjà; planificació i disseny de realitzacions pròpies; i aprenentatge dels conceptes i de les tècniques bàsiques d'edició i manteniment d'un projecte artístic destinat a Internet.

Programa

Introducció al Net Art:
- Visualització i comentari d'exemples diversos
- Tol tol tol: un projecte artístic i una experiència de producció
- Models de treball en un projecte de Net.Art
- Implicacions culturals i polítiques del Net.Art

Introducció a Internet, tecnologies:
- Origen d'internet
- Bases tecnològiques i conceptuals de la www
- Serveis d'internet i característiques del mitjà

Conceptes lligats a internet i al Net.Art:
- Hipertext, hipermedia i hiperenllaç
- Interacció, usabilitat, navegació
- Autoria, drets de reproducció
- Participació, treball cooperatiu, entorns multiusuari i comunitats virtuals
- Estructures no linials, mutabilitat, intangibilitat i vida artificial

Software d'autor i d'edició de webs:
- Introducció a un editor de webs: Dreamweaver
- Interactivitat bàsica amb Flash

Producció d'un projecte de Net.Art:
- Plantejaments i organització de la feina
- Condicionants de producció (tecnologies, formats, memòria, compatibilitat,...)

Directors:
Jaume Ferrer i Rosera
David Gómez i Fontanills
Taller d'intangibles (TAG) www.enlloc.org

El Taller d'Intangibles és un equip de treball fundat per Jaume Ferrer i David Gómez, centrat en l'àmbit de les arts digitals i el multimèdia i en general en àmbits que tenen un important component d'intangibilitat. Creat el 1996, el seu treball s'ha centrat sobretot en la utilització dels laberints com a forma d'aproximació a diferents temes com, per exemple, els sistemes complexos, la participació social i la interacció, la presa de decisions, els camins no-linials o la descripció sonora de topografies. El TAG va rebre el premi Möbius Barcelona Multimèdia (1999) pel projecte "tol tol tol" i actualment centra el seu treball en el projecte "enlloc".

Relació de participants:
Jean Philippe Peynot
Jesús Galdón Martínez
Jan Codina
Alejandro Cánovas
Ricardo Duque
Ángel Pastor
Vahida Ramujkic
Álex Eduardo Brahim
Núria Badia
Núria Manso
Marcela René Jardón
Marta Vázquez

2.1.3. Seminari Digital Environements

Disseny d'entorns gràfics interactius.
Del 20 al 24 de novembre de 2000.

El desenvolupament d'entorns gràfics interactius per a la *comunicació home-màquina*, constitueix un terreny ampli, sense fronteres delimitades i obert a l'experimentació, en la que conflueixen múltiples disciplines.

Un sistema operatiu, un portal, un entorn d'autor o un videojoc, i les respectives aplicacions a Internet, telèfons mòbils, disc dur o cdrom, ens fan reflexionar sobre quin tipus d'experiència plantegem a l'usuari i com articulem els continguts.

L'objectiu d'aquest seminari és analitzar les diferents tipologies d'entorns gràfics interactius que ens envolten, aprofundir en les fases de la realització d'un projecte i en l'experimentació amb les eines d'autor que integren el gràfic i la programació d'una manera assequible.

Dirigit per:
Innothna artcomm. (Daniel Bravo, Julio Hardisson i Carles Vallvé).
Innothna és una organització independent dedicada a l'experimentació i realització de projectes en suports digitals.
www.innot.org / www.asianbioware.com

Programa

0. Introducció:
-Interacció i comunicació home-màquina.
-Entorns gràfics interactius.
-Anàlisi tipològic i visionats.

-Entorns d'autor.
Amb la col.laboració de Pedro Soler (Fiftyfifty)

-Videojocs.
Amb la col.laboració de ...

1. Desenvolupament d'entorns gràfics interactius:
Un recorregut teòric i pràctic per les fases que determinen un projecte, des de la seva definició conceptual fins a la implementació, passant per l'arquitectura de la informació i el disseny de l'*interface*. Es dedicarà una especial atenció a la relació simbiòtica entre el disseny gràfic i la programació. Així mateix, es proposarà un repàs de l'àmpli espectre de les aplicacions i suports pels projectes: Internet, cdrom, telèfons mòbils, pda...

En aquest apartat, es realitzaran pràctiques en Macromedia **Flash 5** i **Director 8.**

2. Preload:
Especularem sobre els entorns gràfics interactius, la intel·ligència artificial, les bases de dades i la realitat virtual, així com de les limitacions i pautes que actualment marca la indústria.

Relació de participants:
Bárbara Perdiguera
Laia Sadurní
Gemma Graells
Cristóbal Castilla
Cèlia Gradin
Núria Badia
Ricardo Duque
Jordi Vilalta
Cristina Abenza
Núria Andreu
Gabi Weishelt
Maria Baldrich
Vahida Ramujkic

2.1.4. Seminari **[Process + Praxis] d'art electrònic i interactivitat**

Una experiència d'investigació en el camp de la tecnologia interactiva.
De l'11 al 17 de desembre de 2000.

Aquesta edició del Seminari d'Art Electrònic i Interactivitat, s'ha plantejat com una experiència d'*investigació* en el camp de la tecnologia interactiva titulada:

[Process + Praxis]

A partir de l'anàlisi i l'aplicació de les eines amb les que *Konic thtr.* treballa habitualment en la realització dels seus projectes artístics d'instal.lació i peformance, ens aproximarem a la comprensió de conceptes elementals de tota obra interactiva que fonamenta els seus objectius comunicacionals en la inter-relació d'informacions *usuari-interficie-entorn*. L'activitat plantejada inclou també una experiència entorn els conceptes de comunicació *home-máquina* i comunicació *espai físic-espai virtual*, per a construir entorns polisensorials.

Dirigit per:
Rosa Sánchez i Alain Baumann - Konic thtr.
www.tramway.org/true - Tramway (Glasgow City Council)
<true 0.2> - Mostra d'Arts Electròniques 2000 (Centre d'Art Santa Mònica)

Amb la col.laboració de:
Sergi Jordà - Físic, programador i compositor. Investigador i creador informàtic.
Pedro Soler i Mia Makela – www. fiftyfifty.org

1. 0.1 Process:

a. Exploració de les possiblitats específiques del llenguatge que utilitza tecnologia interactiva:
   -Anlisi dels elements que componen un "sistema interactiu".

-Visualització de la conceptualització com a "model" o "prototipus".
-Estudi de la dimensió pluridisciplinar de l'art interactiu.

b. Aplicació en la instal.lació i la performance:
-La instal.lació: construcció d'entorns polisensorials.
-La performance: la cibercepció i el cos amplificat per extensions/pròtesis per a la comunicació.

c. Aproximació al protocol digital de la comunicació MIDI:
-Hardware i software.
-Aplicació en sistemes interactius.

d. Programació: introducció a les possiblitats que ofereixen diferents llenguatges de programació a partir d'exemples i *demos*.

e. Aproximació teòrica i pràctica a les interfícies, sensors, activadors i sistemes autònoms:
-Interfícies de comunicació amb l'ordinador:
El teclat, ratolí, joystick... etc.
Sensors: exemples i possiblitats.
Activadors: relés, motors... etc.
-Sistemes autònoms (sistemes interactius sense ordinador).

f. Visionats, demos i debats:
-Demostracions pràctiques dels sitemes desenvolupats per Konic thtr.
-Documentació: bibliografia, videografia, URLS i CDRoms

1. **0.2 Praxis**

g. Tutorial: Una aplicació pràctica dels conceptes treballats a PROCESS que consistirà en la realització d'un prototip bàsic d'espai sonor sensible (interactiu), utilitzant dispositius disponibles en el mercat.

L'objectiu de PRAXIS és transformar un espai físic en un espai electrònic, una interfície que comunicarà l'usuari amb la informació continguda a l'ordinador.

Relació de participants:
David Gómez
Gemma Graells
Mª Àngels Ballester
Kepa Landa
Mercedes Zorrilla
Kai Takeda
Diego Díez
Leo Martín
Francisco de Paula
Vahida Ramujkic
Daniel Guerrero

2.2. El Laboratori Multimèdia

El Laboratori Multimèdia d'Hangar disposa de diversos equips informàtics pel tractament digital de la imatge, per a la creació multimèdia i també per a connectar-se a Internet. Per a la producció de treballs específics de net-art, el centre disposa d'una línia XDSI, que permet treballar *on line* amb una major fluïdesa. S'ha contractat una tarifa plana amb Telefònica que permet la conexió a Internet simultània de tots els equips durant les 24h. del día. S'ha instal.lat, a més, una xarxa intranet que conecta tots els equips del centre i permet l'utilització conjunta d'arxius i perifèrics. La relació d'infraestructures i equipaments és:

Connexió XDSI amb Telefònica.
Serveis d'Internet amb l'empresa Entorno Digital SA
Xarxa intranet

Equip de xarxa interna:
1 Router Shiva (entrada WAN: RSDI. Entrada LAN: Ehternet RJ45)
1 Hub de 8 portes

Hardware
4 PCs Pentium 333
1 Mac G4
Escànner
Lector de discs òptics
ZIP (PC i Mac)
Impressores B/N i color

Hangar disposa, a més, d'uns aparells que s'ofereixen com a servei en lloguer i que permet desenvolupar sistemes interactius. El quit està format format pels següents elements:

Icube System, 24 inputs + 8 outputs
Sistema de sortida a actuadors
Joc de sensors
Interface MIDI

2.3. Producció i edició digital de vídeo

En l'àmbit del vídeo Hangar ofereix un servei que contempla tot el procés creatiu: producció, edició d'audio i vídeo i copiatge. A continuació expliquem els mitjans de que disposa el centre i l'activitat duta a terme durant l'any 2000.

2.3.1. Autoedició

Les noves tecnologies possibiliten que amb molt poc equipament els usuaris puguin aconseguir una qualitat de vídeo que fa només uns anys s'aconseguia amb uns equips molt cars i una gran complicació tècnica. Un dels objectius d'Hangar pel que fa a l' edició de vídeo digital és oferir a l'artista la possibilitat de produir els seus propis vídeos des del moment de la gravació fins a la còpia final per a la distribució. I tot això és possible amb la nova estació d'autoedició de vídeo que ha adquirit Hangar a finals de l'any 2000.
L'usuari que vol optar a aquest servei podrà així:

-**Gravar.**
-Volcar les gravacions al G4 per **editarles amb Premiere**.
-**Visionar** tot el procés al monitor.
-Volcar a la càmera un altre cop per tal de tenir un **màster DVCam**.
-Gravar al magnetoscopi les **còpies en VHS** per a la seva distribució.

Equipament existent:

-Un ordinador G4 amb capturadora de video i sortida per FireWire.
-Una video càmera DV Cam.
-Un monitor de video amb magnetoscopi (televideo).
-Uns cascos.

2.3.2. Edició digital de vídeo professional

Desde la posada en marxa de la sala d'edició digital de vídeo professional, no ha deixat de crèixer la demanda per part de la comunitat artística que treballa en aquest format. Actualment ja és possible volcar una hora de material videogràfic per tal d'editar-lo, però la demanda està fent que aquesta capacitat es quedi curta i sigui urgent una inversió que doti la sala de video d'un segon disc dur d'una hora, fet que duplicaria el nombre de produccions que podria assumir el nostre centre.
L'alta qualitat del nostre equipament i el fet que es posi a disposició de l'artista els serveis d'un tècnic especialitzat (un alumne graduat i en règim de pràctiques mitjançant un conveni entre Hangar i l'IDEP) fan que la qualitat oferida sigui molt professional i tanmateix molt assequible, posant a l'abast de la comunitat artística un servei que altrament només uns pocs es podrien permetre.

Actualment el **grau d'ocupació d'aquest servei és del 100%.** Durant l'any 2000 a Hangar s'han editat 24 vídeos (veure la relació adjunta)

Equipament existent:

- -Càmera Sony Mini-DVCAM
- -Edit Station ES-7 amb capacitat per a una hora.
- -Gravador- Editor DVCAM
- -DAT Lector-Gravador

2.3.3. Relació de vídeos editats a Hangar durant l'any 2000

TÍTOL	*GÉNERE*	*AUTOR*	*DURADA*
1. SPIELA Y PASEO	Video creació	Anke Hein	00.12.22
2. J'EMBRASSE (PAS) (NO) BESO	Videoinstal.lació	Iñaki Álvarez	00.13.37
3. J'EMBRASSE (PAS) (NO) BESO	Videoinstal.lació	Iñaki Álvarez	00.13.13
4. J'EMBRASSE (PAS) (NO) BESO	Videoinstal.lació	Iñaki Álvarez	00.10.17
5. J'EMBRASSE (PAS)	Videoinstal.lació	Iñaki Álvarez	00.09.35
6. FILM 1	Videocreació	Dlyx	00.17.44
7. HALL	Videocreació	Tere Recarens	00.04.15
8. BAD BAD DAY	Ficción	Elina Orpana	00.06.12
9. SIN TITULO	Reportaje	Elina Orpana	00.07.14
10. RENDEZ - VOUS	Videocreació	Mireia Sallarès	00.05.30
11. SIN TITULO	Animación	Maria Angerman	00.28.00
12. SPANKING	Videocreació	Juan C. Rego	00.08.56
13. EL CANTO DE SU MENTE	Video instalación	Elena Ferrer	00.18.37
14. DETERMINACIÓN DE PERSONAJE	Videocreació	Antonio Ortega	00.06.24
15. CANADÀ - BARCELONA	Videoinstal.lació	Atsuko Arai	00.02.44
16. QUE CRUEL ES LA VIDA	Curtmetratge	Jordi Martinez	00.16.37
17. I LOVE CATS	Videocreació	Lamia Naji	00.05.54
18. [INTERZONA] . . . go away	Videocreació	Neus Buira	00.39.18

19. FESTA SOLIDARIA AMB EL POBLE DE VENEÇUELA	Documental	Plataforma de Poble a Poble	00.07.47
20. PASSEIG DE GRÀCIA	Videocreació	Consol Rodríguez	00.04.25
21. N COME NEGRI	Reportatje	Carles Guerra	03.05.00
22. LEARNING TO SWIM	Animació	Maria Ångerman	00.02.20
23. TRUE 0.2	Video didàctic	Kònic Th.	00.04.00
24. SUCCÉS	Projecte de videoinstal.lació	Cristina Calderón	00.03.36

2.4. Producció en Net Art: www.hamaca.org

Aquest ha estat un any molt actiu pel que fa a la posada en marxa de nous projectes. A primers d'any es va formar la **Comissió de Net Art d'Hangar** integrada per:

Roc Parés, artista i professor de l'UPF
Antoni Abad, artista
Daniel Julià, artista i programador
Ariadna Mas, relacions públiques
Laia González, coordinadora d'Hangar
Florenci Guntín, director d'Hangar

La Comissió s'ha encarregat de redactar i iniciar els contactes i negociacions per a la creació de **www.hamaca.org**, una plataforma formada per diversos centres i museus d'art contemporani dedicada a la Produccció, Difusió, Crítica i Debat de l'Art en Xarxa.

Propòsit de la plataforma HAMACA:

El diàleg entorn la intersecció dels mèdia i l'art tot just ha començat. Cada cop són més els artistes qui s'encarreguen d'explorar i explotar els potencials dels nous mitjans tecnològics pel que fa a les seves possibilitats creatives i comunicatives. Fins ara però, l'accés per part dels artistes als equips i la formació tècnica necessària per a desenvolupar un treball creatiu d'experimentació en les noves tecnologies no s'ha fet de forma efectiva. Des d'Hangar s'ha establert un compromís amb la realitat econòmica i tecnològica dels nous mèdia, per mirar d'afavorir la recerca i l'experimentació en els nous llenguatges de la creació. Mitjançant HAMACA, el coneixement acumulat per HANGAR en aquest àmbit de la creació contemporània nodreix un espai col·laboratiu en el qual s'articulen la producció la difusió, el debat i la crítica, tot reforçant el teixit que formem els artistes, els centres i museus d'art, els crítics i el públic participant.

Descripció de la Plataforma:

HAMACA és un lloc a Internet amb nom de domini (http://www.hamaca.org) i imatge pròpies. Un mitjà especialitzat en net.art, complementari i diferenciat de la pròpia web de cada centre.

Estructura de la Plataforma:

HAMACA constarà de tres seccions principals que són:

A) Portal: Secció d'accés i presentació de la plataforma amb enllaços als centres associats i flaixos de notícies destacades de l'actualitat del net.art. Inclou un enllaç a un directori dedicat a d'altres iniciatives sobre net.art.

B) Secció de producció i exposició: Àmbit de difusió d'art en línia que inclou treballs produits per la pròpia plataforma, acull treballs seleccionats i comentats per crítics convidats i "rescata" projectes importants que han deixat de ser accessibles.

C) Secció de Crítica i Debat participatiu sobre art a la xarxa que inclou l'arxiu de missatges d'una llista de distribució sobre el tema de la creació a la xarxa, fòrums proposats i moderats per crítics convidats i un apartat dedicat a articles i entrevistes.

Objectius:

Reunir esforços, coneixements i recursos dels centres d'art contemporani implicats per tal de crear un espai museístic públic de caràcter telemàtic especialitzat en l'art a la xarxa.

Reptes:

Fer front a l'adveniment i progressiu desenvolupament de pràctiques i debats artístics contemporanis que pel fet de tenir lloc en la xarxa no estan exempts de les necessitats de suport tècnic, crític i difusor que són competència dels centres i museus d'art contemporani. Sintonitzar amb aquestes noves formes de creació i nous hàbits de consum cultural tot fent una aposta ferma de treball conjunt i d'estímul mutu entre creadors, públic i museu. Garantir la pervivència a la xarxa de formes de coneixement, d'actituds creatives i d'estratègies comunicatives veritablement participatives, desvinculades de la homogenització corporativa del comerç electrònic.

3. Programa d'Intercanvis Internacionals

El programa d'intercanvis internacionals d'HANGAR es proposa afavorir la circulació d'artistes entre diferents contextos artístics, culturals i socials. La recepció –al centre de Barcelona- i la projecció exterior possibiliten la confrontació de les pràctiques creatives diverses, la transmissió d'informar-se, l'intercanvi experiències i –sobretot- la inserció en els circuits internacionals de producció i exhibició artística.

3.1. P.S.1 Contemporary Art Center (Moma) – New York

L'artista **Montse Soto** ha culminat la seva estada d'un any a PS1 fins al 31 d'agost. Durant la seva residència ha realitzat una gran instal.lació, titulada *Secret Landscape*, que inclou 65 fotografies de gran format de 50 col.leccions d'art privades d'Europa i els Estats Units. Ha participat a les exposicions que PS1 presenta a la seva sala Clocktower de Manhattan i a la col.lectiva anual **Clockwork 2000** de *l'International Studios Program*.

D'altra banda, al mes de febrer de 2000 Hangar va convocar la tercera beca HANGAR-PS1 d'**estada d'un any a New York**, amb dret a **un estudi-taller** del PS1 a Queens i dotada amb **3.000.000** ptes.

A la convocatòria s'hi van presentar 88 artistes (35 més que 1999). La Comissió de Programes d'Hangar, en la seva sessió del 8 d'abril de 2000, en va preseleccionar a 10: Martí Ansón (Mataró), Domènec (Mataró), Maider López (Bilbao), Mireya Masó (Barcelona), Joan Morey (Mallorca), Begoña Muñoz (Bilbao), Antonio Ortega (Barcelona), Jesús Palomino (Sevilla), Jaume Parera (Barcelona) i Asier Pérez González (Bilbao).

La curator independent Rosa Pera va actuar de delegada d'Hangar i presentà el treball d'aquests 10 artistes preseleccionats davant un jurat internacional reunit a New York el 4 de maig. El jurat va seleccionar a **Begoña Muñoz**. L'artista s'ha instal.lat al seu estudi de Queens el 1 de setembre de 2000 i romandrà al PS1 fins el 31 d'agost de 2001.

Secret landscape de **Montse Soto**
Sèrie realitzada en motiu de la residència a la PS1, New York

"All the News That's Fit to Print"

The New York Times

Late Edition

VOL. CXLIX . . . No. 51,400 NEW YORK, FRIDAY, MAY 26, 2000 75 ¢

E31

FRIDAY, MAY 26, 2000

Weekend FINE ARTS LEISURE

The New York Times

ART REVIEW

A Condensed International Mélange

By HOLLAND COTTER

At P.S. 1 in Long Island City, Queens, "Greater New York" is gradually being disassembled. (Sections of the show are on view through the summer.) But its youthful spirit lives on in Lower Manhattan in a small exhibition at the Clocktower, the imposing office building whose two top floors are home to P.S. 1's satellite gallery and its national and international studio programs.

"Clocktower 2000" is a showcase of the 18 artists from 14 countries who have worked on the premises over the last year. It packs a lot of diverse material into a not-huge space. But the curator, Roxana Marcoci, from the department of painting and sculpture at the Museum of Modern Art, has performed organizational miracles, and the results look great.

Certain threads that ran through the art in "Greater New York" also surface here: self-invented systems; hybrid media (often discreetly computer-assisted); unshowy formal polish; and a preference for understated ideas with resonant implications. Also consistent is the show's transnational mix, confirming yet again that New York is an important cultural node on a global circulatory system.

The city is a central image in some of the work. The Japanese artist Hironori Murai has produced an installation of black vinyl puppets sporadically stirring to life against a projected film of a New York subway ride. The figures, which resemble the voiceless backup performers in Kabuki, suggest the shadow life of an urban underworld.

By contrast, Sara Chi Hang Wong and Leung Chi Wo from Hong Kong train their sights upward. They filmed the rooflines and sky in nearby Chinatown, then cut out sections of sky from the film and used the shapes to make cookies. These were served at the show's opening in a kind of hospitality-as-art gesture that has enjoyed a convivial run in recent years.

Nurturing also underlies a project by Elke Lehmann, a German-born artist living in the United States, who fed sea gulls at her studio window throughout her residency. A film of birds eating now plays in her otherwise empty studio, while live microphones pick up ambient outdoor sounds, including the cry of gulls wheeling around the Clocktower. (Ms. Lehmann also has an installation at Stephen Gang Gallery in Chelsea this month.)

The Clocktower is the focus of a text-and-photo project by the Dutch conceptualists Liesbeth Bik and Jos van der Pol, who also plan to transfer floodlights from the roof of P.S. 1 to the top of the Clocktower. The lights haven't arrived yet, but one suspects they will. A few years ago these artist-movers built a full-scale copy of part of the Institute of Contemporary Art bookstore in London and shipped it to a New York gallery.

The idea of travel, with its epiphanies and perils, is the theme of two very different pieces in the show. In the case of a fine-tuned wall drawing by David Godbold of Dublin, it takes a historical cast. He turns a 16th-century engraving of New World exploration into a scathingly satirical comic strip, featuring a clueless Columbus and cheeky mermaids.

The other work is a video by the American artist Andrea Ray, which records a trip she made to China. The film alternates straightforward tourist scenes and jerky, distracted hand-held-camera shots, and it is accompanied by a trancelike recorded monologue that dwells on an unnamed illness picked up en route. ("It must have been the fruit," Ms. Ray intones as if exhausted at one point.)

"Clocktower 2000" includes a smattering of photography, notably shots of fancy at-home art collections, which tend to look like high-

"Clockwork 2000: P.S. 1 National and International Studio Program 1999-2000" is at the Clocktower Gallery, 108 Leonard Street, Lower Manhattan, (212) 233-1096, through June 17. In Chelsea through tomorrow, Gert Verhoeven's paintings are at the Christine Burgin Gallery, 243 West 18th Street, (212) 462-2668, and Elke Lehmann's work is at the Stephen Gang Gallery, 529 West 20th Street, (212) 741-7832.

INSIDE

ART REVIEW 37

A youthful spirit hovers over a show at the Clocktower Gallery in TriBeCa.

Aaron Lee Fineman for The New York Times

A visitor faces "Untitled (Pearls)" by Paola Pivi at the P.S. 1 space in the Clocktower in Lower Manhattan. At left are two works by Elizabeth Zawada, and on the floor is "Mandala of the B-Bodhisattva" by Sanford Biggers.

priced clutter, by Montserrat Soto of Spain. Painting and sculpture are represented by the work of the Belgian artist Gert Verhoeven, as is the show's quotient of hands-on material funk. (Mr. Verhoeven also has a solo exhibition of paintings at Christine Burgin Gallery in Chelsea.)

Film, in various forms, is the dominant medium. Claudia and Julia Müller, grave-faced sisters from Switzerland, perform a series of ordinary on-camera acts that end up looking like mechanized, slightly sinister rituals. The Korean artist Seung-Young Kim films the letter I being traced in sand, then erased by wind. Susan MacWilliam from Belfast, Northern Ireland, turns the image of a woman repeatedly fainting into an operatic scene with pathological overtones.

Jan Kopp, a German in France, provides new voice-overs for dozens of clips from American television — cartoons, sitcoms, political speeches — captured during weeks of intensive channel-surfing. (Check out his revised version of a televised Clinton speech about the fall of the Berlin Wall.)

The most arresting entry, though, is a wrap-around sound and video piece by the Austrian team of Kurt Hentschläger and Ulf Langheinrich, who call themselves Granular Synthesis. Its rumbling computer-generated audio track recalls the extraordinary sound installation by Stephen Vitiello in "Greater New York" but with a pulsating video component added.

The seismic Granular Synthesis sound (which will also be heard in an Art in the Anchorage installation this summer) even filters up to the one-room gallery set in the clocktower itself. The space, with its high ceiling and soft light, is fabulous, and thanks to Ms. Marcoci's discerning eye, it's a visual cap to the show.

Ms. MacWilliam's "Faint" is here. So is work by the American artist Elizabeth Zawada, large-format photographs of rows of random handwritten numbers punctuated by painted flowers. The sense of boundless and fruitless proliferation conveyed here is echoed in a beautiful wall piece by Paola Pivi, who brings to mind subatomic particles with a dense cascade of hundreds of thousands of clear plastic pearls.

Functional logic seems to be suspended on the domestic level in a sleeping platform designed by the German artist Sabine Hornig: a shelflike structure, it is installed high above reach and has no means of access. But all this strangeness achieves a cosmic resolution in "Mandala of the B-Bodhisattva," by the American artist Sanford Biggers.

A floor piece made from colored institutional linoleum tiles, the work has the abstract, symmetrical design of a meditational image but was created as a floor for break-dancing. The artist is African-American and has lived in Japan. From both cultures he takes arduous disciplines — dance, meditation — that lead to transcendent experience, and he conflates them and tosses an affectionate tribute to Carl Andre into the mix.

Mr. Biggers, who does interesting work in several media, including sculpture and video, is also one of this year's artists in residence at the Studio Museum in Harlem and will have work on view there starting June 21.

One other entrant in "Clocktower 2000" should also be mentioned: the American conceptualist and performance artist Fiona Templeton. During her residency, Ms. Templeton has been working on a live, language-intensive solo piece meant to last 24 hours. At this point she is performing it in increments, with the next section scheduled for June 3 from noon to 6 p.m. Given the collective strength of the Clocktower show, she will be appearing in promising company.

3.2. Fondazione Pistoletto – Biella (Itàlia)

Amb motiu de la celebració de l'exposició de l'artista italià Michelangelo Pistoletto al MACBA es va presentar La Universitat de les Idees (UNIDEE), una iniciativa de la Fondazione Pistoletto que aquell artista ha muntat a Biella (Itàlia). L'UNIDEE és un extens programa de workshops que sota el nexe Habitus-Abito-Abitare aplega a joves creadors d'arreu del món per confrontar i intercanviar les seves idees i pràctiques artístiques durant el mesos de juny. juliol i setembre de cada any.

Hangar va arribar a un acord amb la Fondazione Pistoletto en virtud del qual un artista català s'inscriuria a la UNIDEE amb totes les despeses cobertes per ambdues institucions.

Com és habitual en aquesta mena de iniciatives, Hangar va convocar un concurs públic durant els mesos de març i abril de 2000 per a preseleccionar a un grup de joves creadors que passarien una segona tria a càrrec de l'entitat italiana. A la convocatòria s'hi van presentar 23 artistes i la Comissió de Programes d'Hangar, en la seva sessió del 13 d'abril, va preseleccionar a Alex Cánovas, Consol Rodríguez, Glòria Safont, Jaume Parera, Glòria Gímenez, Joana Cera, Joaquim Cantalozella i Begoña Baeza. Posteriorment, la Fondazione Pistoletto va triar a **Jaume Parera** i va proposar una ampliació excepcional del conveni amb Hangar per tal d'incloure a **Glòria Safont** dins de l'UNIDEE.

Ambdós artistes catalans vàren participar activament en la dinàmica de l'UNIDEE i van desenvolupar alguns projectes creatius que es poden visitar a www.cittadellarte.it.

Performance de **Jaume Parera** a Biella (Itàlia)
Realitzada en motiu de la residència a la Fondazione Pistoletto

INIZIATIVA - Il Sacro Monte mai decollato (restano cinque edifici) rivive negli studi dei giovani di Cittadellarte

Graglia e le cappelle degradate Tredici progetti dal mondo

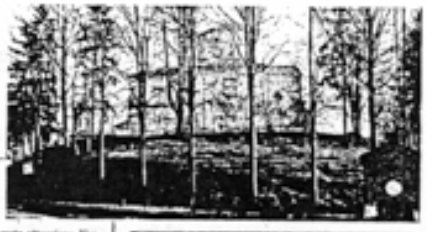

MARCO PUZZ

GRAGLIA - Tredici proposte per altrettanti artisti: un concentrato di idee che puntano a rivitalizzare il Sacro Monte di Graglia, da tempo in stato di abbandono.

L'iniziativa, voluta dall'amministrazione dell'Opera Pia Santuario di Graglia, viene sostenuta dalla Fondazione Pistoletto che da anni è impegnata nella formazione e nella promozione di giovani artisti, provenienti da tutto il mondo.

La presentazione del progetto denominato 'Sacro Monte di Graglia: idee per una rinascita spiritualità', è avvenuta qualche giorno fa nella sala conferenze di Cittadellarte, situata a Biella nell'ex lanificio Trombetta, sulla sponda destra del torrente Cervo. In quella occasione, sono state presentate le proposte di recupero delle cinque cappelle ancora esistenti nella zona in prossimità del Santuario. Le fantasie dei giovani artisti, allievi dell'Università delle idee ospitata dalla Fondazione, sono state finalizzate allo sviluppo di nuove ed originali forme di spiritualità, con riferimento ai concetti elaborati nelle studio di un settore specifico come quello dedicato al 'paesaggio del sacro'.

I giovani artisti sono stati aquilì dell'ex fabbrica dismessa, in via Serralunga, con la disponibilità di una sede permanente e di diversi laboratori che hanno promosso ed esaltato l'attività di sperimentazione artistica.

Come utilizzare oggi quei contenitori seicenteschi, il cui completamento non è mai stato realizzato? Le cappelle, che secondo il progetto originario avrebbero dovuto ospitare statue in terracotta, si trasformeranno in contenitori di spiritualità, come espressione della sensibilità artistica attuale.

"Lo scopo che questa iniziativa intende perseguire è duplice - afferma Michelangelo Pistoletto, idatore dell'omonima fondazione - da un lato si vuole contribuire a portare l'attenzione, non solo a livello locale, su di un bene quale il Sacro Monte di Graglia, da tempo in stato di degrado; dall'altro, si intende mostrare come l'arte possa concretamente risolvere il problema, fornendo un diverso approccio alla soluzione".

L'iniziativa è stata coordinata dall'architetto Giovanni Vachino, del Doffi, ed è stata seguita con particolare attenzione anche da Paolo Naldini, coordinatore degli studenti. Le opere saranno presto sistemate in un'ala del Santuario di Graglia per essere conosciute ed apprezzate dalla gente della valle Elvo.

Naturalmente per ora si tratta solo di idee, ma con buona fortuna una di queste, un domani, potrà diventare una lieta realtà.

LA STORIA - Aveva come fulcro il colle di San Carlo

Il sogno di don Velotti

GRAGLIA - Il Sacro monte di Graglia nacque da un'idea del sacerdote don Nicolao Velotti, parroco del paese dal 1618 al 1634. 'Avendo visitata la Palestina e ispirandosi a ciò che, verso il 1481, aveva fatto a Varallo Sesia fra francesco Caimi - scrive Pietro Tarzione nel suo volume su 'Il Stellone' -, concepì il progetto di far rivivere nelle colline e nelle montagne circostanti la propria parrocchia, il paesaggio palestinese".

Centro della "Novella Gerusalemme e Palestina del Piemonte", avrebbe dovuto essere il colle di S. Carlo, dove già esisteva una chiesetta in onore dell'Addolorata, molto venerata dagli abitanti di Graglia.

Proprio al colle San Carlo iniziarono i lavori nell'anno 1618, che proseguirono per vari anni. Sorsero la chiesa di S. Carlo, che resta il prestigio portante di quel progetto che non trovò mai con certa situazione. Vennero erette diverse delle cento cappelle progettate 'che non tardarono - ricorda Tarzione - a popolarsi di immagini tuttavia di statue, la maggior parte in terra cotta, opportunamente trovate nella stessa Cittadella di Graglia, regione Vaghiorina'.

I mezzi ingenti per tale opera furono procurati dal Velotti stesso, dalle popolazioni di Graglia e dei paesi vicini, dal Duca Carlo Emanuele I di Savoia, che aveva preso la 'Nuova Gerusalemme sotto la sua particolare protezione. Nel 1620, il parroco di Graglia don Agostino Dal Foco - erede del Velotti era stata abbandonata, come inattuabile e parte delle opere già costruite cadevano in rovina - optò per l'erezione di un unico tempio che includesse la Cappella Lauretana. Furono poste le basi per l'attuale santuario.

R.A.

UN SACRO MONTE DI PACE

TAL ADLER - (Jerusalem)
"La mia proposta è quella di creare un'organizzazione che possa invitare, ogni anno, due persone provenienti da altrettanti luoghi in conflitto fra loro, immagini due persone capaci di dar vita a nuove e produttive proposte. L'organizzazione dovrà ospitare i due artisti nel Sacro Monte di Graglia ed organizzarvi manifestazioni culturali finalizzate alla realizzazione delle idee degli artisti stessi".

NON PIÙ TEMPIETTI PER STATUE, MA CONTENITORI DI SPIRITUALITÀ

UN PALCO SULLA VALLE ELVO

ARMIN MOMASSERI - (Stuttgart, Germania)
Il progetto prevede la creazione di una piattaforma sulla vetta del monte, realizzata possibilmente utilizzando le stesse pietre di una e due delle cappelle in rovina. Questa piattaforma sarà un luogo di celebrazione del presente tramite concerti, spettacoli teatrali e performances, in modo da rendere il materiale del passato utile per il presente. La struttura sarà dotata di alcuni scalini posti tutto intorno al palco e saranno organizzati in maniera da convogliare l'intera platea in un gioco di sguardi incrociato.

LE CAPPELLE IN UN CUBO

BIJU JOZE - (Bangalore (India)
Due idee. La prima per mostrare il collegamento tra passato e presente: un crocigio a muro, inclinato davanti allo specchio. Il secondo per collegare il presente e il passato al futuro: riunire le cappelle di sabbia e rinchiuderle in una struttura cubica per preservarle e affidarle alle generazioni future.

SCAMBIO DI DONI A GRAGLIA

BENOIT ROUSSELL - (Liège, Belgio)
Titolo del progetto: "Non costruiamo un altro monumento". Si tratta di dedicare l'area delle cappelle alla economia di fortuna. Una grande struttura di scaffali aperti dove le persone possano portare oggetti così come prenderne oppure recarsi solo per visitarla o per aggiornarsi nei paraggi. Non c'è lavoro di scultura coinvolto in questo progetto, se non per quanto richiesto alla realizzazione dell'opera. E non ci deve essere niente di statico, che non possa essere portato via.

IN CONTATTO CON LA NATURA

STEFFEN WOLFRUM e ESTHER KNOBLICH (Germania)
Il progetto consiste nel restauro delle cappelle secondo l'idea originale e tradizionale.
Si prevede quindi di impiantare al loro interno, al centro, un albero da frutta.
Un grande ed irregolare buco o apertura nel soffitto provvederà alla luce, all'acqua e all'aria necessaria alla vita della pianta.
Nell'atrio interno si dispongano poi dei cuscini per i visitatori e per chiunque abbia voglia di sedersi comodamente e mangiare i frutti dell'albero. Un luogo, quindi, in cui trovare giovamento alimentare e di contatto con tutto ciò che è naturale.

UN SACRO LUOGO DI INCONTRO

GLORIA SAFONT - (Barcellona, Spagna)
Un luogo dove si possa ammirare la natura circostante, trovando, nel contempo, la possibilità di incontrarsi. Sono i due poli concettuali fondamentali intorno cui ruota il progetto.
Esso consiste nella creazione di due panche, la prima intorno al perimetro della cappella (restaurata nei muri e nel pavimento, ma priva di soffitto e completamente vuota) quindi legata alla contemplazione dell'ambiente. La seconda panca lungo il perimetro interno della cappella, come possibilità di incontro e di rifugio.

IL TANGRAM E LE RELIGIONI

JAUME PARERA - (Barcellona)
Con questo progetto si invita il visitatore a giocare con i simboli e le immagini delle differenti religioni del mondo.
Seguendo la struttura di base del gioco cinese Tangram, ogni credente ha la possibilità di riordinare e ricombinare i pezzi multipli in molte figure diverse, a seconda delle proprie priorità e credenze. Il progetto consiste di una piattaforma da gioco posizionata su un tavolo e di quattro cuscini nel centro della cappella.
Le dimensioni del gioco sono 80x80 cm (11 pezzi di legno); le dimensioni del tavolo: 120x120x80 cm.

LE CAPPELLE PER I MAYA

JUAN ESTEBAN - (Medellin, Colombia)
Le cappelle come luogo per riportare in vita culture estinte come quelle precolombiane dell'America latina. Il progetto consiste nella decorazione dell'interno delle cappelle con i nomi delle divinità precolombiane ad esempio Xipe Tótec; dea stellare, Tonatiuh; dio solare, e molti altri.
Le scritte dovranno essere realizzate anche in rilievo con alfabeto Braille, perché anche i non vedenti possano conoscere la storia degli intermontabili popoli indigeni del nuovo continente.

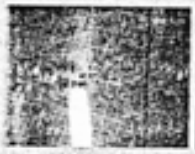

5 CAPPELLE PER 5 EREMITI

LEOPOLD KESSLER - (Vienna)
Il progetto si articola in due fasi: la prima è una fase di ristrutturazione ortodossa delle cinque cappelle.
Nella seconda fase, invece, si immagina di collocare cinque fondamentalisti di cinque differenti religioni cristiane, ciascuno in una cappella. In questo modo il visitatore o pellegrino potrà incontrare le visioni cristiane più fortemente dogmatiche e quindi continuare la sua ascensione fino a ritrovarsi sulla vetta del monte di fronte al cielo, libero e solo.

UNA GRIGLIA SUI RUDERI

NATASHA JANKOVIC - (Belgrado)
"Ci hanno tolto il corpo, ma non ci hanno dato uno spirito per vivere". Il progetto prevede la realizzazione, intorno alle cappelle, di strutture leggere in materiale speciale in grado di assorbire e riflettere la luce (naturale e artificiale) in maniera sempre diversa. In questo modo vi è espressione del tempo (attraverso i cambiamenti del riflesso), espressione della coscienza (le strutture sono sensibili agli eventi esterni) ed espressione dello spazio (le cappelle stesse tramite il rivestimento con le strutture luminose).

UN MERCATO DENTRO LE MURA

PAOLO NALDINI - (Torino)
Un grande muro realizzato possibilmente con le stesse pietre delle cappelle. Nel muro una grande porta, pesante. Al di là della porta.... il mondo.
"Io non voglio più questi luoghi chiusi ma la piazza dei mercati e queste colline e il vento e tante genie; bambini che giocano, uomini e donne.
Voglio l'aria, l'acqua, la terra e le spezie; l'odore del legno nelle diverse stagioni e poi, danze canzoni e musiche. Non voglio la solitudine, le dottrine, i fedeli, religiosi ed asiatici, ma piuttosto di nozze e balli, feste e processioni. Voglio camminare e aprire porte".

A SCUOLA DI MASSAGGIO

SU NAN LAMANEE - (Thailandia)
"Vorrei creare all'interno delle cappelle una scuola per l'insegnamento e la pratica del massaggio tailandese, basato sulla pratica spirituale buddista. Si tratta di un'arte terapeutica per il corpo e per la mente che rappresenta una parte vitale della medicina tradizionale tailandese".

UN IMBUTO SULLA TESTA

TOM DALE - (England)
"Guarda in alto!" Il progetto è quello di costruire una grande struttura a imbuto rovesciato sopra alle cappelle stesse. Il buco dell'imbuto è grande quanto una singola goccia d'acqua che potrà passare e cadere sul volto di chi si trovi al posto giusto nel momento giusto. La proposta nasce da una ricerca sul come e sul perché crediamo crediamo. Nel progetto solo una persona sarà colpita dalla goccia che viene dal cielo, e solo quando piove. Il progetto si pone come una domanda sul significato del caso, vista la nostra tendenza a riempire i buchi lasciati dalla coincidenza.

3.3. Astérides+Triangle France - Marseille

En aplicació de l'acord d'intercanvi entre Astérides/Triangle France, Hangar ha rebut a l'artista **Stephanie Majoral**, que ha ocupat un estudi de 60 m2 des de l'1 de maig fins el 8 d'agost de 2000. Durant la seva estada l'artista ha desenvolupat diverses sèries de fotografies i instal.lacions. Va participar activament en la vida del centre i prepara la seva participació a l' exposició col.lectiva d'artistes vinculats al programa d'intercanvis d'Hangar que tindrà lloc a Can Felipa (Barcelona) durant el mes d'abril de 2001.

En el marc d'aquest conveni d'intercanvi, Hangar va convocar un concurs públic durant els mesos d'abril i maig per tal de preseleccionar a l'artista que residiria a Marsella durant la tardor. A la convocatòria s'hi van presentar 44 artistes (13 més que l'any anterior) i la Comissió de Programes d'Hangar, en la seva reunió del 20 de juny, va preseleccionar a: Consol Rodríguez, Mireia Sallarés, Domènec, Jo Milne, Laia Solé, Begoña Baeza, Alex Cánovas, Alfredo Costa, Pau Arderiu i Joan Morey. D'entre aquests creadors, l'associació Astérides va seleccionar a **Alfredo Costa**. L'artista ha passat tres mesos a Marsella, entre l'1 de setembre i el 30 de novembre. Ha participat, també, en una exposició col.lectiva presentada a la sala de La Friche durant aquesta tardor.

ASTERIDES ATELIERS D'ARTISTES présente

ALFREDO COSTA MONTEIRO

en résidence à ASTERIDES dans le cadre des échanges avec le HANGAR (Barcelone)

VERNISSAGE MARDI 07 NOVEMBRE 2000
à partir de 18H30

exposition du 08 au 30 novembre 2000 salle des colonnes

41 rue jobin 13003 marseille du mardi au samedi de 15h à 19h entrée libre
contact : 04 91 84 79 55 ou 04 91 11 42 48

avec le soutien du Conseil Régional PACA, de la DRAC PACA, du Conseil Général 13, de la Ville de Marseille, de l'AFAA et de la Friche Belle de Mai

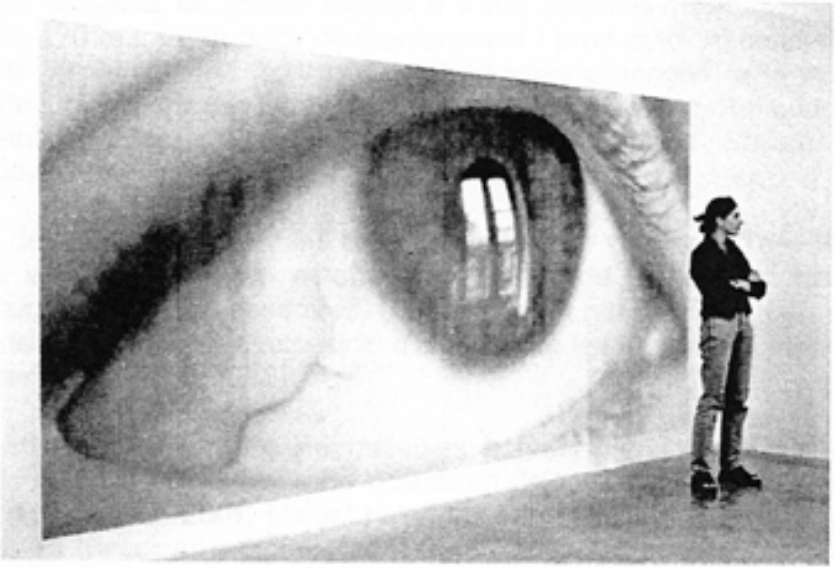

Sense Títol (*L'oleil à la fenêtre*), obra **d'Stéphanie Majoral**
artista marsellesa resident a Hangar dins del programa d'intercanvis amb
Astérides+Triangle France

3.4. Kaus Australis - Rotterdam

A primers d'abril d'aquest mateix any Hangar va convocar el concurs públic per a triar a deu artistes que passaríen una selecció definitiva per tal d'accedir a un programa d'estada de quatre mesos a Kaus Australis (Rotterdam), amb un estudi de 120 m2. i una beca de manteniment i producció. Al concurs s'hi van presentar 39 artistes i la Comissió de Programes d'Hangar –a la seva reunió del 20 de juny- va triar a: Tere Recarens, Daniel Steegman, Raimond Chaves, Martí Ansón, Vicenç Casassas, Belén Torres, Mireia Sallarés, Consol Rodríguez, Domènec i Jo Milne,.

El jurat del CBK (consell de les arts) de Rotterdam va triar a **Tere Recarens**. L'artista va iniciar la seva estada el passat 1 de setembre i ha restat a Rotterdam fins el 31 de desembre. Durant la seva residència a Kaus Australis, Recarens ha celebrat una exposició d'algunes de les fotografies i instal.lacions produïdes in situ.

Per la seva part, i durant les mateixes dates Hangar ha rebut a l'artista holandés **Allard Budding** que ha ocupat un dels seus tallers de 60 m2 fins a mitjans de gener de 2001. L'artist holandès ha realitzat una sèrie de pintures i dibuixos. Va participar al Show Room Shop del mes de desembre i prepara la seva participació a la col.lectiva de Can Felipa prevista per la primavera de 2001.

3.5. Nous contactes

Durant l'any 2000 Hangar ha mantingut nous contactes amb altres centres per tal d'ampliar el programa internacional d'intercanvis. El director del centre va visitar la Künstlerhaus Bethanien de Berlín durant la primera setmana de juny i va entrevistar-se amb l'equip de direcció del centre que ha accedit a preparar un conveni per intercanviar artistes en els propers anys.

Laia González, la coordinadora d'Hangar, va visitar El Centro de la Imagen i d'altres institucions a Mèxic DF i la Facultad de Bellas Artes de San José de Costarrica durant el mes de juliol i va obrir la porta a futures col.laboracions.

4. www.hangar.org.

Aquest site ens permet participar i aprofitar el potencial comunicador i creatiu que obre i ofereix Internet, generar nous espais per a la difussió, per a la investigació i experimentació creatives, i per totes aquelles accions que conformen l'activitat artística.

Continguts
Els continguts de la web d'Hangar són, bàsicament, els que genera el centre: l'oferta de serveis per a la producció artística, informació dels projectes que s'hi realitzen, els programes d'intercanvis i de formació que genera, i tota mena d'informació assistencial que pot ser d'interès pels artistes. De la mateixa manera, la web permet intercanviar informació, idees, propostes i, en definitiva, aprofitar al màxim l'especificitat d'un canal destinat a una comunicació directa i interpersonal.

Net.art
Des del passat 10 de desembre de 1999 els set primers projectes creatius de netart coproduïts entre Hangar i el MACBA estan *on line* a l'apartat específic de la web.Els treballs són:
S/t d'**Elvira Pujol**
Nonsense d'**On Air**
Der Process de **Carme Romero**
Forty Days and Forty Nights de **Jordi Cuyàs**
M3 d'**Strdub**
Valla Internet de **Montserrat Soto**
Amateur de **Marco Roso**

A l'apartat de net.residents hi ha instal.lats dues peces ja emblemàtiques en la producció artística per a la xarxa:

Sísif d'**Antoni Abad**
Alma Matrix de **Ricardo Echevarria**

Durant l'any 2000 s'ha incorporat un altre treball: ***Road Movie*** de **Gustavo Valgañon**.

5. Sistema de selecció d'artistes i projectes

HANGAR estableix un sistema just, clar i transparent de selecció dels artistes que es beneficien dels seus serveis.

Concurs públic
Per a tots i cadascun dels serveis d'HANGAR (el lloguer d'un taller, la coproducció d'un projecte de creació en tecnologies digitals o l'intercanvi internacional) es convoca un concurs públic obert a la participació de qualsevol artista. L'únic requisit és la presentació d'una memòria del treball que vol desenvolupar i un dossier gràfic de la seva obra.

Jurat d'experts independents
Cada mes, un jurat d'experts –la Comissió de Programes d'HANGAR- tria les millors propostes entre totes les sol.licituds rebudes, en funció de la seva qualitat i interès artístic. La Comissió de Programes d'HANGAR està formada per tres persones independents, expertes en art contemporani (crítics d'art, docents, gestors culturals) i molt properes, per tant, a les noves generacions de creadors. Aquesta comissió es renova cada any segons acord de l'Assemblea General de Socis de l'AAVC.

L'assemblea general de socis de l'AAVC del passat 19 d'octubre de 1999 va escollir una nova Comissió de Programes formada per: **David G. Torres** (crític *free lance* i actual comissari de la Sala Montcada de la Fundació "la Caixa"), que repeteix la seva funció, **Rosa Pera** (exdirectora de la QUAM i curadora independent) i **Ignasi Aballí** (artista visuals i professor de pintura de l'Escola Massana).

A més, l'ICUB i el Departament de Cultura de la Generalitat, les dues institucions que fan una aportació important de recursos a HANGAR, estan representades a la Comissió de Programes amb veu però sense vot. D'aquesta manera, les administracions segueixen dia a dia l'evolució del centre i comproven el bon ús dels recursos públics.

El director d'Hangar i un representant de la Comissió Executiva de l'AAVC s'incorporen (sense vot) a les sessions de la Comissió de Programes per tal de seguir els acords que després hauran d'aplicar. Finalment, la Comissió de Programes està assessorada per tècnics especialistes per tal de resoldre concursos relacionats amb les noves tecnologies.

Annex

A. Made in Hangar

FET A HANGAR

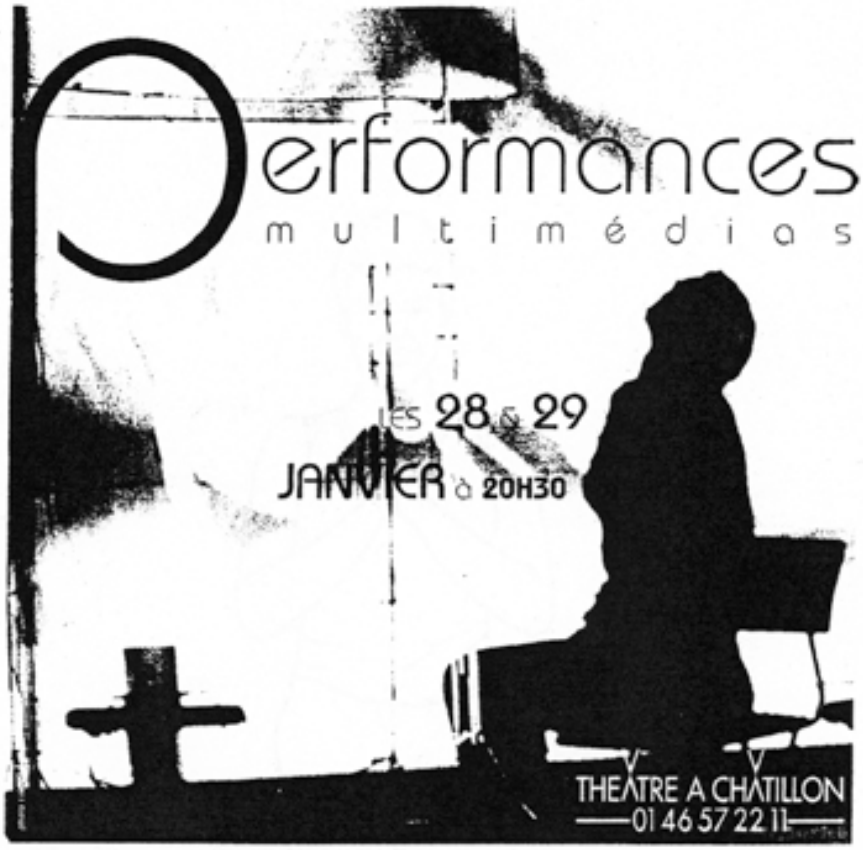

kònic thtr BARCELONE

rosa sànchez + stocha

LUDO / IO.ZN

installation sonore et interactive — **concert performance**

Tarif unique : 30 F **Réservation** au 01 46 57 22 11

RENCONTRE / DEBAT le samedi 29 janvier
le théâtre et ses mutations - 14h30 à 16h30
public cherche spectateurs - 17h à 19h
entrée libre

Presentació de la instal.lació *Ludo*, de **Konic Thtr**, a Chatillon (França)

FET A HANGAR

maria ångerman as far as it goes

Exposició de **Maria Angerman** a la galeria **Sicart**

FET A HANGAR

NUITS URBAINES

Lamia Naji

Photographies & Installation Vidéo

institut francais de Marrakech

du 5 mai au 3 juin 2000

www.fiftyfifty.org/naji
lamia-naji@fiftyfifty.org

Exposició a Marrakech de la **Lamia Naji**, artista resident a Hangar

Imatges de l'exposició de la **Patricia Dauder** a la galeria Antonio de Barnola.

M E T R Ò N O M

MAIG 2000 FUNDACIÓ RAFAEL TOUS D'ART CONTEMPORANI

ENRIC RUIZ-GELI
Spek

INSTAL·LACIÓ

del 9 de maig al 3 de juny

Inauguració i actuació: dimarts 9 de maig de 2000 a les 20 h.
Actuacions: dissabtes 13, 20 i 27 de maig i 3 de juny a les 19 h.

We see through an angle of vision: *un haz.*

Images are projected through an angle of projection: *otro haz.*

3 projectors counterpointed create a triangular space: *una máquina de realidad virtual.*

To enter a triangular space: *vivir en el haz.*

To enter a game: *realitat i ficció.*

A space to chill out: *hacer visible el matrix.*

A space to discover territories: *© Metrònom = agència de viatges.*

A new adn created with billions of landscapes: *256 colores exponencial a la 8.*

Architectures of new advanced geologies: *cloud9.*

Real performers living the space: *stewardess, old lady, kids, bad architect, good arc*

databoy, fantasygirl.

3 new realities: *teatro digital, arquitectura e interacción.*

13 new bonus: *13 historias de conocimientos.*

13 new interfaces: *13 actores virtuales mutan.*

That's entertainment: *open work in progress.*

Have you been there? Come.

Enter: *the MacroPlayStation= SPEK*

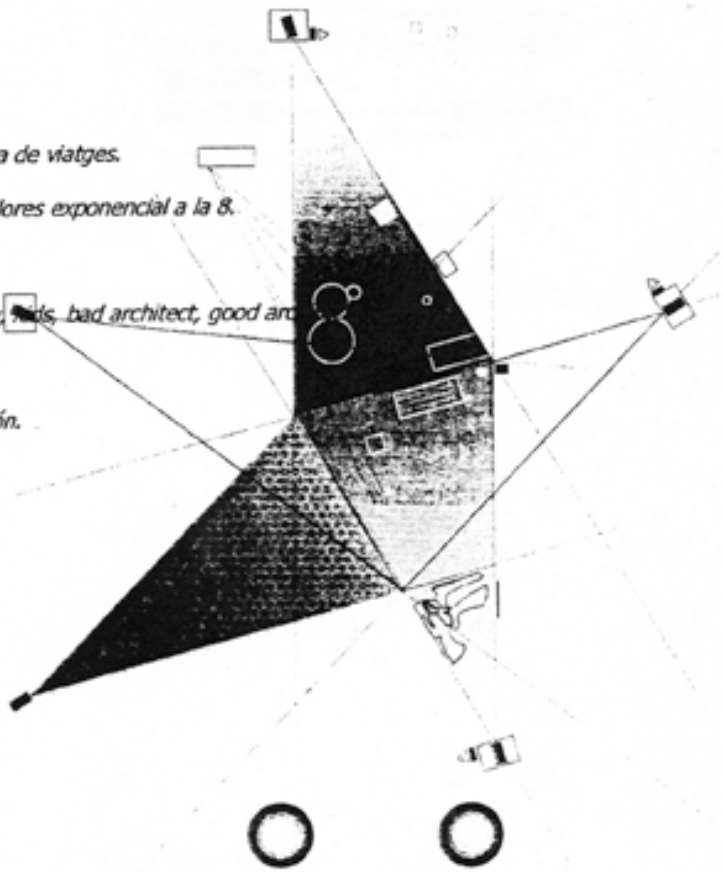

L' **Enric Ruiz-Geli** va produir la seva peça *Spek* a Hangar

FET A HANGAR

jo milne

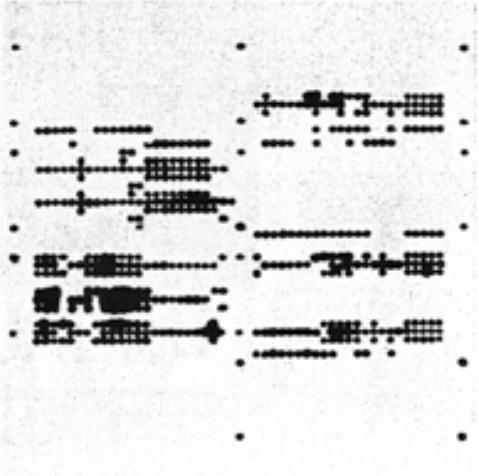

art & públic

Exposició de Jo Milne a la galeria Art & Públic

FET A HANGAR

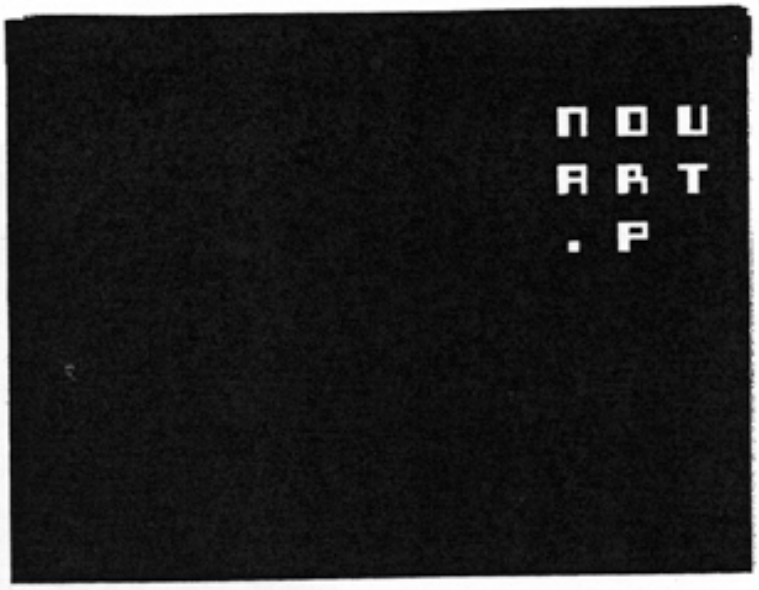

DISSUADINT LA MEMÒRIA

ATSUKO ARAI
CHRISTIAN RIEDEBERGER
GEMMA NOGUEROLES
KLAUS SPEIS
ALFREDO COSTA

Exposició a **Can Felipa** amb la participació de la **Gemma Nogueroles**, artista resident a Hangar

Exposició de **l'Anna Bordonada**, artista resident a Hangar,
a la galeria **Panorama** de la *Winchester School of Art*.

```
/
 JODI vs. DIJO
 ///
 //SOD  ;CTRL-SPACE %Deathmatch
 //

              I I
              I~I
              I~I
              I~I    .
      \ \  I I/I-II-II
       \~~\'   `~'`~'~I
        \  ) ~\  /~~  )
          \     Y    )'
            \   ^   /
             |~   ~|
              =====

 25.02.00 : 20H :
 lucha hasta el muerte en Hangar

 Ptge del Marques de Sta Isabel 40, Poble Nou, BCN
 t :  + 34 93 308 40 41

                  <!-battle to the death in Hangar, Barcelona .....
                  <!- gran premios por los ganadores .....
                  <!- big prizes for the winners ........

 ////////////////////////////////////// // /
>#define STR_SAVECHT2 "diremos,\"corrupto\"." #define STR_SAVECHT3 "Pero te
>dire, sigue y" #define STR_SAVECHT4 "de todos modos juega" #define
>STR_SEEAGAIN "Veamos eso de nuevo" ////////////////////////////////////////
// /
 http://sod.jodi.org
//////////////////////////////////////
#organized via http://fiftyfifty.org
 at http://hangar.org

 ///////
 EOF
```

Estrena de la peça *Sod*, de Jodi

Centre d'Art SantaMòniCA
Generalitat de Catalunya

Rambla de Santa Mònica, 7
08002 Barcelona
Tel. 93 316 28 10
Fax 93 316 28 17

MOSTRA D'ARTS ELECTRÒNIQUES 2000

Inauguració de l'instal.lació interactiva **<TRUE 0.2>**
de Rosa Sánchez i Alain Baumann (Kònic Thtr.)

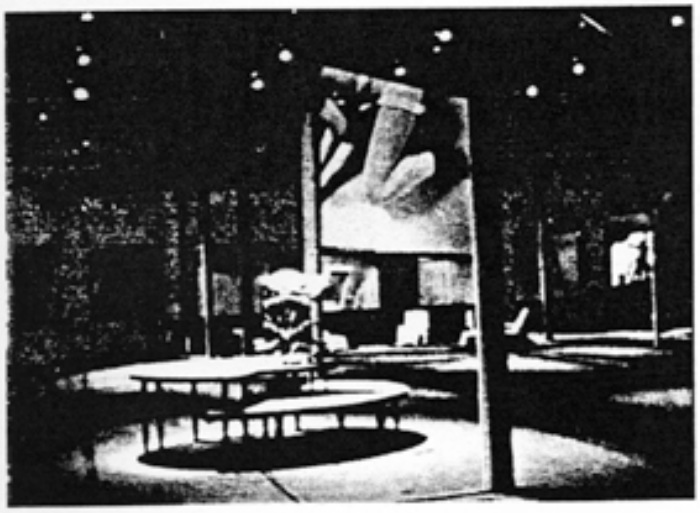

Us convidem a assistir a la inauguració de **<True 0.2>** amb la presència del seus autors, Rosa Sánchez i Alain Baumann que realitzaran una presentació-performance el **dia 18 d'octubre a les 19.30 h.**
<True 0.2> és una adaptació per al Centre d'Art Santa Mònica de TRUE produïda i presentada el mes de setembre al centre TRAMWAY de Glasgow.

Podeu connectar per mes informació amb la nostra web:
http://cultura.gencat.es/artselectroniques2000
o amb la web de TRAMWAY:
www.tramway.org/true

<True 0.2> s'instal.la a la sala adjunta al Claustre en substitució de l'obra d'Antoni Muntadas.
La resta d'obres de la MOSTRA continuen exposades fins el 15 de novembre.

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

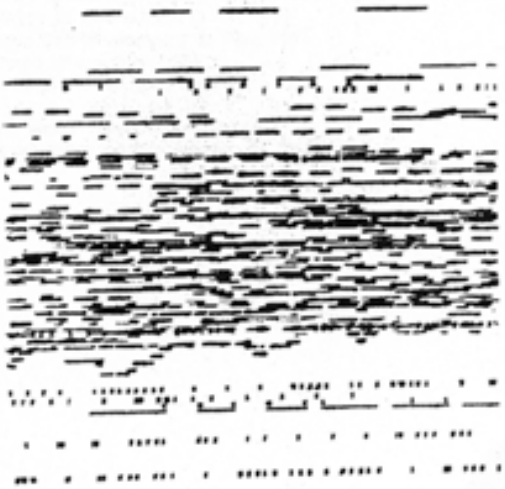

Tea for two, 1999
Acrylic on canvas, 40 x 40 cm

Obra de **Jo Milne**, exposada a la galeria **Sicart**

n y d i a n e g r o m o n t e

corpo seco

Valu Oria Galeria de Arte
abertura 10 de agosto [quinta-feira] às 21h
de 10 de agosto a 02 de setembro de 2000
2ª a 6ª [10 às 19h] sábado [11 às 14h]
Alameda Gabriel Monteiro da Silva 1403
São Paulo SP cep 01441001
tel 11 8830173 telefax 11 8830811 Brasil

Galeria Sicart [Barcelona - Espanha]
30 de setembro a 25 de outubro de 2000

Exposició de la **Nydia Negromonte**, artista resident a Hangar, a la galeria **Sicart**

FET A HANGAR

Projecció de vídeo

DIJOUS 24 DE FEBRER
a les 10h

ABAIXADORS DEU
carrer abaixadors 10 principal
500 ptes entrada

OVNI
Observatori de Vídeo No Identificat
UFO Valencia Frame Observatory

Alguns dels videos d'aquesta mostra van ser produïts al servei de video d'Hangar

FET A HANGAR

VII Edicio Festival D'Ópera de Butxaca Barcelona de 2000

Teatre Malic, CCCB i Multisounds presenta:

aN eMPTY sPACE?
Songtales for a public site

de

Jakob Dreminsky Hejnsark

Al CCCB, dies 3 i 4 de novembre
v1.0: de 12 a 14:00h
v1.0: de 16 a 18:00h
v3.0: amb cantant, a les 19:00h

Jakob Dreminsky presenta la instal·lació d'òpera **aN eMPTY sPACE?** en la seva última versió 3.0, que integra les dues anteriors i hi afegeix una nova dimensió amb la incorporació d'una cantant en directe.

La performance que tindrà lloc primer al matí i després de 16 a 18:00h, serà la versió fixa v1.0, consistent en un equip d'octafonia (8 altaveus), on es barregen un total de 256 fitxers de so, controlats pel software MAX, creant un ambient d'estranyes combinacions irrepetibles, a partir de textos relacionats i organitzats per Peter Brook al seu llibre *The Empty Space*, en un collage musical que abraça des de textos de Shakespeare, Maeterlinck, Artaud i Becket, passant per Tsejov, i Brecht fins arribar a Arden.

La nova versió v3.0, tindrà lloc a les 19:00h, es una nova barreja del collage textual amb textos de Lorca en castellà, que interpretarà en directe la cantant danesa Christine Schett, enmig d'una manipulació del material de la versió v1.0 en viu feta pel seu compositor Jakob Dreminsky.

Després de la seva participació al Festival d'òpera de Butxaca l'any 1995 amb "Landsoldats Dagbog" i d'una intensa activitat musical a Dinamarca, Jakob Dreminsky torna un cop més per compartir aquesta abstracta experiència òpica sonora, on l'espectador és transportat per camins visuals i musicals en un camí ple de lliures interpretacions personals.

ENTRADA LLIURE
Més informació a: www.multisounds.dk
Agraïments a Hangar

La instal.lació per a l'òpera *aN Empty sPACE* va ser realitzada a Hangar

EL PAÍS, viernes 24 de noviembre de 2000

La feria está abierta hasta el domingo

New Art se inaugura con una mayor apuesta por las propuestas singulares

JAUME VIDAL, Barcelona

La feria artística New Art, que se celebra desde hoy y hasta el próximo domingo en las habitaciones del hotel Barceló-Sants en el recinto de la estación de Sants (de 12 a 21 horas, y cuesta 800 pesetas), vuelve por quinta edición para intentar ofrecer una visión atractiva y alternativa a la oferta que se presenta en los espacios convencionales. La intervención en el espacio con montajes específicos ha sufrido en esta edición un significativo aumento. Las galerías apuestan por transformar las habitaciones en un reto creativo para los artistas. Organizada por la asociación Art Barcelona, la feria cuenta con la presencia de cerca de 40 galerías y 150 artistas.

Aunque la intención va calando, las intervenciones en las habitaciones aún distan mucho de marcar una frontera total con el trabajo para galerías. Sin embargo, el deseo y la voluntad de hacer algo diferente es palpable. Presentados por la galería Der Reiter, de Valencia, la pareja Dalmau-Goeritz trata de subvertir el llamado arte subversivo. Con gran ironía hacen una crítica social a través de la propia denuncia a algunos terrenos especulativos del arte contemporáneo, excesivamente mediáticos y poco cimentados. Manel Rubiales también quiere alertar de un cierto inmovilismo del arte contemporáneo y lo hace estableciendo un paralelismo con el mundo hebreo en una instalación situada en la habitación de la galería Jordi Barnadas, donde comparte espacio con el pintor Antoni Torras. También como una reflexión sobre el momento del arte, De Val presenta la intervención *High Competition 2000* en la que, también en clave irónica, establece un paralelismo entre las competiciones deportivas de motor y el funcionamiento del mercado del arte.

La cama, elemento básico de cualquier hotel, ha sido uno de los elementos que ha motivado la creación de los artistas. Inundando literalmente el espacio de Carles Taché, el compositor Carles Santos presenta un montaje en el que el artista, con la colaboración de Mariaelena Roqué, plantea una alegoría plástica y musical de las tormentas de cama con la creación de un mar tempestuoso que invade todo el espacio. Con esta colaboración, Carles Santos pasa a ser artista regular de Taché. En la Tres punts, la cama va acompañada de un ajuar pictórico creado por Andre Martus, que también ha creado piezas únicas con almohadas, corbatas y pañuelos.

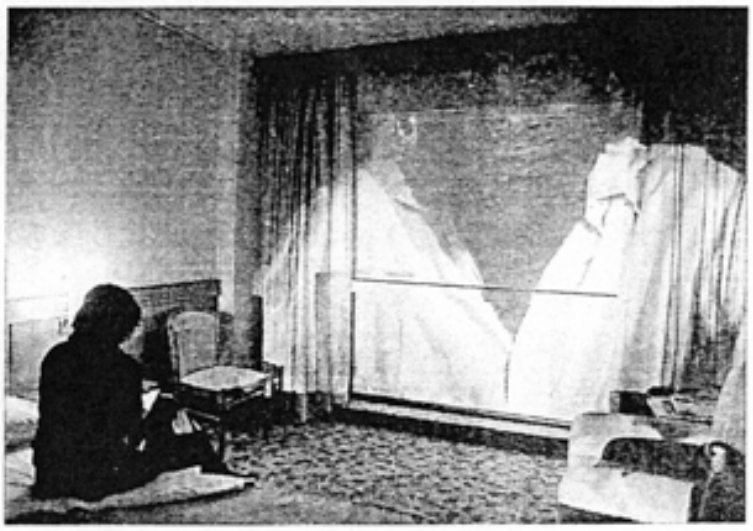

Instalación de Mireia Sellarés en la habitación de la René Metrás. / CONSUELO BAUTISTA

Tom Carr para la galería Nova 3 de Sabadell ha realizado una pieza de apropiado y sugerente movimiento teniendo en cuenta que la ha situado encima de la cama. Mireia Sellarés, en la René Metrás, ha hecho que la cama de la habitación exprese un especial sentimiento gracias a la proyección de un vídeo. Por su parte, en la habitación de Eude, Carme Maleret con vocación minimalista ha realizado una adecuada intervención utilizando pequeñas piezas de barro y una iluminación especial. En el lavabo de la misma estancia, Pere Bruix ultimaba ayer un montaje de apariencias luminicas.

Fernando Prats, en la Joan Prats, recurrente siempre con los temas alusivos a la religión, ha creado un colchón relleno de retales de hostias. Elisabet Mabres, que ya había realizado una poética instalación centrada en un lecho en la galería Art al Rec, vuelve a realizar una intervención con ese referente en la habitación de la misma galería, en cuyo lavabo se exhiben esculturas de Cese Riera.

Aunque compartiendo espacio con otros artistas de sus respectivas galerías, la feria permite detectar una de las tendencias que se están produciendo en los últimos años, consistente en una recuperación, desde la contemporaneidad, de la pasión por el dibujo. Así, Patricia Dauder, en la Antonio de Barnola; Blanca Palou, en la Berini, y Núria Tomás y Maria Angerman, en la galería Sicart, son un exponente de esta corriente a la que se puede añadir la presencia veterana de Ramon Guillén-Balmes, también en Antonio de Barnola.

Con el título de *Es quan dormo que hi veig clar*, la galería Safia ha intentado conjugar la labor de los artistas Hoonjung Yoon, Mariano Zuzunaga, Lupe Godoy, Jordi Gispert, Michel Hosszú y Pepa Maynar en un solo proyecto de intervención artística.

El video *Rendez-vous*, de la **Mireia Sallarés**, presentat per la galeria **René Metras** a **New Art** va ésser produït al servei de video d'Hangar

FET A HANGAR

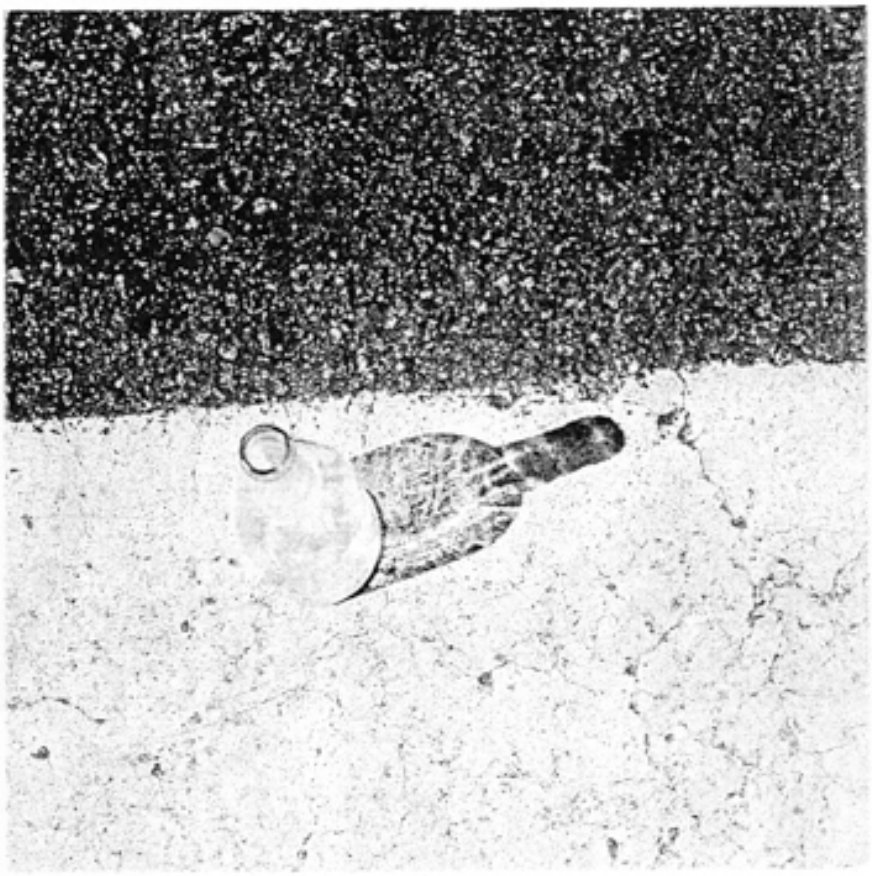

Alter ego
Art contemporani

GEMMA NOGUEROLES

NÀUFRAGS DE CIUTAT

Inauguració:
10 d'octubre a les 19:30h.

dr.dou, 11
tel. fax 93 302 36 98
08001 barcelona
doctord tmail.com

horari:
de dimarts a dissabte
de 11h. a 13,30h. i de
17h. a 20,30h.

del 10 d'octubre
al 18 de desembre 2000

Exposició de la **Gemma Nogueroles** a la galeria **Alter Ego**

Participació de la **Consol Rodríguez**, artista resident a Hangar, a la "XVI Muestra de arte" organitzada per l'**Injuve**.

Show Room de Nadal

15, 16 i 17 de desembre 2000

Jornades de portes obertes a Hangar

Divendres 15, inauguració a partir de les 20h.
Dissabte 16, visita als tallers d'11h a 15h i de 17h a 20h.
Diumenge 17, visita als tallers d'11h a 15h i de 17h a 20h.

Artistes participants

Ricardo Alvarez, Maria Angerman, Anna Bordonada, Allart Budding, Karin Bühler, Patricia Dauder, Elenea Genís, Gloria Giménez, Permindar Kaur, Jo Milne, Gemma Noguerolas, Consol Rodríguez, Angela Romeu.

Show Room Shop

Venda d'originals i obra seriada d'artistes residents a Hangar.

Passatge del Marquès de Santa Isabel 10, Barcelona.
Metro Poblenou, Línia 4.
Tel. 93 308 40 41 / E-mail info@hangar.org

Annex

B. Recull de premsa

Hangar i el Macba difonen set treballs d'art per Internet

Glòria Ayuso
BARCELONA

El Macba i Hangar han introduït a Internet set treballs del denominat 'net art' (art per Internet), una de les branques de l'art aplicat a les noves tecnologies.

A la xarxa d'Internet ja es poden trobar els set primers treballs de la nova iniciativa d'Hangar, centre de producció d'arts visuals i multimèdia, en coproducció amb el Museu d'Art Contemporani de Barcelona (Macba). Els treballs es troben a la pàgina web http://www.hangar.org/net.art/. En aquesta adreça hi apareix una pantalla amb el nom dels set artistes o col·lectius que presenten les seves obres: Elvira Pujol, On Air, Carme Romero, Jordi Cuyàs, els Stereodub, Montserrat Soto i Rosso.

El col·lectiu On Air presenta *Nonsense*, una reflexió sobre les coherències i incoherències de la percepció dels sentits a través de les tecnologies audiovisuals. Carme Romero també utilitza la tecnologia per fer-ne una autocrítica: a *Der Process* fa una simulació del funcionament de l'arribada d'informació d'una web. "Vull mostrar a l'usuari la màquina inútil que té al davant, que no acaba mai de processar. L'única sortida és tancar-la", va explicar ahir l'autora. Montserrat Soto també vol reflectir la idea de la impossibilitat de trobar una sortida a *Tanca Internet*, un recorregut giratori sense fi per una tanca que no surt més enllà d'ella mateixa. Diferent per la seva temporalitat és la intervenció de Jordi Cuyàs, *Forty days and forty nights*. Durant 40 dies mostra portes diferents que es tanquen de cop de forma continuada. Si es clica a la porta, surt l'interior d'una cambra en penombra. Aquesta intervenció es va iniciar el 10 de desembre i finalitzarà 40 dies més tard.

Els treballs van ser escollits entre més d'una trentena de projectes de tot l'Estat espanyol que es van presentar a concurs i que es van realitzar posteriorment sota la direcció artística de Ricardo Echevarría.

A la pàgina principal també hi ha l'accés dels dos treballs dels anomenats Net.residents, que són Echevarría i Antoni Abad, artistes que exposen a la xarxa els seus treballs de forma permanent.

Les motivacions dels artistes que treballen amb Internet són diferents. Per una banda, hi ha l'avantatge de la gran difusió de l'obra. "M'interessa que el meu treball arribi a la globalitat", diu Jordi Cuyàs, que ja està familiaritzat amb el treball artístic mitjançant la tecnologia audiovisual. En canvi, Carme Romero, que prové de l'art pictòric, està interessada a crear a Internet "per la interactivitat que ofereix amb l'espectador".

Hangar, centre que està gestionat per l'Associació d'Artistes Visuals de Catalunya, s'ha mostrat recentment interessat per les possibilitats artístiques que ofereix la xarxa d'Internet, motiu pel qual ha iniciat aquest projecte que busca tenir continuïtat. Per això ha comptat amb una primera empenta del Macba, tot i que a partir d'ara pretén produir els treballs en solitari. La pròxima convocatòria de presentació de nous projectes s'obrirà aquest mes de gener.

AVUI 10.01.00

Intercambios Productivos

Cuatro creadores exhiben sus últimos trabajos, del vídeo a la instalación.

DIBUJO/FOTOGRAFÍA/INSTALACIÓN/VIDEO. **ÉCHANGES**
COLECTIVA. SALA CAN FELIPA, PALLARS, 277. BARCELONA
HASTA EL 12 DE FEBRERO

CATALINA SERRA

Los noventa han sido años de grandes transformaciones en el contexto artístico español. Uno de los cambios significativos fue la proliferación de colectivos, asociaciones y entidades en las que los mismos artistas han intentado romper los rígidos esquemas heredados para intercambiar experiencias, ganar peso social y tratar de conseguir apoyo público o privado para unas iniciativas artísticas cada vez más difíciles de encasillar en los límites tradicionales de la historia del arte. En Cataluña, este proceso ha sido evidente a raíz del crecimiento que ha tenido la Asociación de Artistas Visuales de Cataluña cuyo principal logro es el centro de producción Hangar, situado en el barrio de Poblenou, que desde hace un año promueve intercambios de creadores en colaboración con otros centros similares situados en Marsella, Rotterdam y Nueva York. La exposición *Échanges* es fruto de uno de estos intercambios. Géraldine Pastor Llobet (Grenoble, 1971) y Marie Maquaire (Aix-en-Provence, 1974) han pasado cuatro meses trabajando en las instalaciones de Hangar; y Elena Genís (Figueras, 1973) y Nano Valdés (Palma de Mallorca, 1969) vivieron otro periodo similar de tiempo en La Friche la Belle de Mai, una antigua fábrica de tabacos marsellesa transformada en centro cultura que gestionan las asociaciones Astérides y Triangle France. Se trata de cuatro artista próximos generacionalmente, lo que tal ve explica el uso que hacen todos ellos de su vivencias cotidianas como material artísti co, pero que en la práctica utilizan estrate gias dispares.

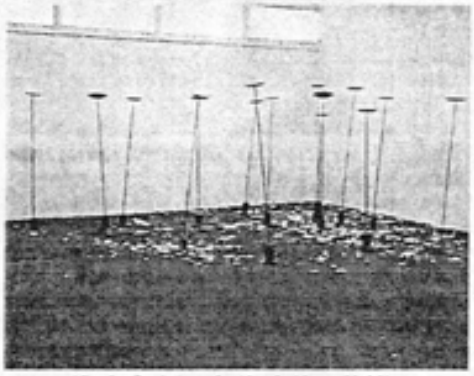

'Rothoflex', instalación de Nano Valdés.

Destacan los trabajos de Géraldin Pastor, con dibujos en los que disecciona y modifica imágenes procedentes de revista y enciclopedias antiguas junto a referencia irónicas a las imágenes digitalizadas, y Nano Valdés, que presenta la instalació *Rothoflex* realizada con 15 motores eléctri cos que hacen rotar unas varillas metálica en cuya parte superior giran unos platos d cerámica en un equilibrio inestable. La fotografías y carteles de Elena Genís tiene interés pero resultan más distantes y lo vídeos de Marie Maquaire, especialmente e último realizado aprovechando los medio tecnológicos de Hangar, resulta excesiva mente fascinado con la tecnología, si bien en ocasiones, especialmente en *Fenêtres*, sab sacar buen partido de las posibilidade poéticas del medio.

Espacios y Colectivos Alternativos

Los años noventa han consolidado el papel de los espacios y colectivos independientes en la creación contemporánea española.

CATALINA SERRA/JAUME VIDAL

El esquema escuela-taller-galería-museo no es el único en el proceso aprendizaje, elaboración y exhibición del arte. En la última década han aparecido nuevos circuitos por donde se han desarrollado también todos los procesos de la creación artística. Por un lado, han surgido centros que ofrecen a los artistas un espacio para la creación junto a la organización de cursos o seminarios, y por otra, han proliferado colectivos independientes de artistas que gestionan y distribuyen sus proyectos. Son muy diferentes entre sí, pero suelen compartir algunas características. Tienen un sistema de financiación mixta que incluye aportaciones públicas y/o privadas, están abiertos a diferentes disciplinas creativas y apuestan por las nuevas tecnologías.

La creación de estos colectivos, junto a los problemas de formación y producción, ha sido principalmente motivada por la falta de circuitos expositivos. Muchos de los colectivos independientes actuales nacieron a principios de los años noventa, en plena crisis del mercado del arte y con una falta de tradición en el asociacionismo artístico. "Aún ahora, vivimos una situación de tapón por lo que respecta al circuito del arte que afecta por igual a los artistas que tienen cuarenta años como a los que tienen treinta o a los que están empezando", afirma Rosa Pera, ex directora de la Quincena de Arte de Montesquieu (QUAM) y una de las impulsoras del desaparecido colectivo de artistas Barcelona Taller.

La proliferación de estos colectivos, muy diferentes entre sí, ha sido después imparable y, aunque algunos se han especializado en aspectos concretos como el vídeo, la *performance* o las artes plásticas, la mayoría mantiene un espíritu interdisciplinar que promueve el intercambio. Algunos de ellos son Mestizo (Murcia), que últimamente trabaja la edición de libros de fotografía; Aire (Barcelona), centrado en la poesía visual, el *mail-art* y la *performance*; Ego (Oviedo), cuya filosofía era producir exposiciones e impulsar el intercambio de artistas; Abisal (Bilbao), de interés multidisciplinar; La Fábrica (Palencia), con actividades relacionadas con la poesía, el teatro, las artes visuales y la música; Nasa (Santiago de Compostela), que además incluye un centro de recursos artísticos, o Cóclea (Barcelona), que promueve el intercambio de artistas, músicos, poetas y teóricos.

Junto a otros, estos colectivos integraron inicialmente Redarte (www.w3art./redarte/), una asociación de asociaciones que celebró su primera reunión en 1994, en Vitoria, bajo la organización de Trasforma, colectivo que orienta sus actividades hacia las nuevas tecnologías y la edición. "Hay un antes y un después de los Encuentros de Vitoria. La fuerza inicial que impulsó la creación de la red fue la de generar circuitos de intercambios, fomentar la colaboración y comunicación entre los espacios y proyectos independientes de España, así como difundir y promover propuestas de creación contemporánea arriesgadas y experimentales. Visto con perspectiva, han funcionado los intercambios y el espíritu de riesgo, pero sigue fallando el tema económico y la falta de profesionalización", afirma Nekane Aramburu, una de sus responsables.

Taller de restauración del centro Arteleku en San Sebastián.

Un 'happening' callejero del colectivo Purgatori

Uno de los talleres del centro de producción Hangar en Barcelona

En un primer momento, esta unión de colectivos obedecía también al impulso reivindicativo frente a instituciones y galerías, pero este papel de intermediarios fue asumido después por las diversas asociaciones de artistas plásticos que se han ido creando. Los últimos encuentros de Redarte se celebraron el pasado mes de noviembre en Salamanca, organizados por el colectivo La Voz de Mi Madre. Para Carlos T. Mari, uno de sus integrantes, "los encuentros sirven ahora para intercambiar experiencias y conocer nuevos proyectos y colectivos, pero se decidió que dada la diversidad de intereses era imposible una unidad de acción o gestión. Las colaboraciones se realizan por afinidades".

Otro sistema de funcionamiento alternativo en este ámbito lo encontramos en la incipiente Asociación Europea de Espacios Independientes (www.konstakuten.com), que este año tendrá un *stand* en la feria Arco. Esta entidad se preocupa exclusivamente de espacios gestionados por artistas –en Redarte también se incluyen gestores–. Sus integrantes, aunque con propuestas estéticas diferentes, comparten una visión multidisciplinar del arte contemporáneo y pretenden intercambiar y compartir proyectos y modelos de gestión. El primer seminario se celebró a finales de 1999 en Estocolmo y contó con 31 participantes. Entre los españoles integrados en esta asociación figuran los colectivos Abisal (Bilbao), El Gallo Arte (Salamanca), Group Public Projects (Girona) y Purgatori (Valencia). Este último es el encargado de organizar este año la tercera Rave Arco, una fiesta de los colectivos que pretende convertirse en lugar de reunión y en escaparate de propuestas artísticas no estrictamente comercializables. Será el sábado, día 12, en el Mercado de Fuencarral y contará con actuaciones de pinchadiscos, música electrónica en directo, *performances* electrónicas y una muestra de vídeo con algunos de los trabajos realizados en estos espacios europeos gestionados por artistas. El comisario de esta última selección es Nilo Casares, para quien "estos colectivos han permitido que el público tenga un acceso más directo al arte. Las galerías a veces parecen una UVI, con una enfermera que te da un trato distante y frío. En estos espacios, aunque la calidad no sea una de sus características principales, no hay diferencia entre el que hace y el que mira y esto se nota en el público". Pistolo Eliza, de Purgatori, lo corrobora: "Para muchos artistas contemporáneos no hay fronteras entre disciplinas y la misma persona puede hacer música, *performance* o pintura. Lo importante es que se establece una fuerte relación entre arte y vida. Al fin y al cabo, todos somos hijos de Fluxus".

CENTROS PARA LA CREACIÓN

Entre los centros de producción, destaca Arteleku (www.gipuzkoa.net/arteleku), de San Sebastián. Dependiente de la Diputación Foral de Guipúzcoa, la lista de artistas y teóricos que en sus doce años de vida han participado en sus talleres y seminarios sirve para tener una buena perspectiva de lo que ha sido el arte contemporáneo español de la última década. Los cambios tecnológicos y la proliferación de modelos similares en otros lugares han motivado una renovación del proyecto del centro. Santiago Eraso, director de Arteleku, tiene previsto reformar el edificio, ampliar las actividades a la producción de obras, colaborar regularmente en otras iniciativas culturales y ampliar geográficamente sus cursos de

'Performance', multimedia de Pistolo Eliza, realizada en 1998.

formación con la ayuda de Internet. Algo parecido puede decirse de los talleres de la Quincena de Arte de Montesquieu (QUAM), que se celebran históricamente en un viejo castillo cercano a Vic (Barcelona) y que en los últimos años han recalado en otras localidades catalanas. En otros puntos de España se han producido iniciativas similares. Baste citar los centenarios talleres del Círculo de Bellas Artes de Madrid, los promovidos por el Ayuntamiento de Sabadell en La Nau, una antigua fábrica textil, y Hangar, en Barcelona, un centro, auspiciado por la Asociación de Artistas Visuales de Cataluña, que ofrece estudios para artistas, un área de producción multimedia y becas de intercambio con otros espacios internacionales de similares características.

Estos centros han venido a cubrir la necesidad de ampliar horizontes de los artistas y a suplir la carencia de centros con una estructura ágil que permitiera trabajar en consonancia con las necesidades del momento, algo opuesto a la excesiva burocratización de la universidad y de las escuelas de formación artística. Aunque entre estas instituciones académicas hay excepciones notables –sirva de ejemplo un reciente foro de debate abierto en Internet entre los docentes de las facultades de Bellas Artes de toda España–, siguen siendo lentas en su adaptación a los cambios que exigen ahora los creadores contemporáneos. / C. S./J. V.

Cultura / OFRECEN UN ESPACIO PARA EL TRABAJO DE LOS ARTISTAS JOVENES

La cuna del arte independiente

Porta, Caldera y Hangar son la cantera para los nuevos creadores en danza y artes visuales

SILVIA TAULES

BARCELONA.— Nacieron con un objetivo claro y lo han alcanzado. Son pequeñas asociaciones que han situado su arte en el punto de mira internacional. La Caldera y La Porta con la danza, y L'Hangar, en las artes visuales, son pioneros en la creación joven y punto de referencia en los circuitos internacionales. Sus responsables, aunque jóvenes, llevan años trabajando, batallando por conseguir que sus proyectos lleguen a buen puerto.

La Caldera comenzó su andadura hace ya unos años. Nueve coreógrafos, hartos de no encontrar su lugar en la ciudad, decidieron unir esfuerzos y compañías para montar su propio local. Un centro independiente en el que —junto a La Porta, otra asociación independiente— se cuece la danza de este país.

Toni Mira, uno de los coreógrafos de La Caldera, explica «cómo nos lo hemos tenido que hacer todo nosotros, hemos creado una actividad que ha generado un público real». Espectadores que, como dice Oscar Dasí, bailarín de La Porta, «cada vez conocen más la danza contemporánea y aprenden a amarla». Dasí explica que «toda la cultura dancística de Cataluña nace en La Caldera y La Porta» y que los bailarines de otros países «se quedan maravillados cuando ven nuestro trabajo. Simplemente no se lo creen».

El mundo de la danza es ambicioso, combativo. Y estos bailarines contemporáneos han dado toda su vida y toda su profesión por sus movimientos. En estos locales se dan clases, hay foros de debate, lugar para ensayar. Son la cantera de nuevos artistas y el reciclaje de profesionales veteranos.

Después de años de trabajo, y para que no se quede en una ilusión pasajera, Caldera y Porta se han unido. En marzo, para celebrarlo tendrá lugar el Forum, un lugar de encuentro para toda la profesión del país. Discusiones, debates y, cómo no, actuaciones.

Nuevas tecnologías

Pero la ciudad de Barcelona no sólo es cuna para la danza. Las artes visuales tienen también un importante punto de referencia: Es L'Hangar. Sus principales objetivos se podrían sintetizar, tal como cuenta su director, Florenci Guatin, en tres ideas: «Proporcionar espacios a los artistas jóvenes o que están empezando», «facilitar servicios y accesos a las tecnologías digitales» y «realizar intercambios internacionales».

Son propuestas similares a las de La Caldera o La Porta, sólo que en otra disciplina, la de las artes visuales. Un mundo independiente, que ha crecido en el país gracias a la iniciativa de unos pocos.

JOSÉ MORENO

Los jóvenes artistas encuentran en La Caldera y l'Hangar, espacios para desarrollar su trabajo.

L'Hangar cuenta con 1.300 metros cuadrados que se ofrecen a cualquier artista que lo desee. Sólo tiene que pasar una selección, «porque la demanda es cada vez mayor y no podemos responder a todos».

Los trabajos que se realizan en este centro pasean por medio mundo. Desde Nueva York hasta Marsella. «Pero queremos ir más lejos», dice Guatin, «así que estamos negociando con Berlín y Rotterdam».

Regalan pequeños nidos que crían aves que vuelan alto. Reciben premios de todos los festivales. Sus trabajos son alabados. Los creativos de medio mundo les buscan. Todos esperan que no sea pasajero, que su trabajo haya servido para consolidar sus vertientes culturales, para crear escuela y ver como la Administración se hace eco de sus demandas.

Por ahora, La Porta, La Caldera y L'Hangar ya se han convertido en puntales del arte en un mundo lleno de dificultades. El tiempo les dirá si valió la pena, pero ha llegado el momento de que las instituciones les escuchen.

La Porta y La Caldera casi no reciben subvención pública. Consideran que las administraciones no valoran su trabajo. Ellos reclaman año tras año pero no encuentran respuesta. «No conocen suficientemente el material con el que trabajan», lamenta Oscar Dasí, «no queremos sólo dinero, lo que necesitamos es una respuesta real». Los dos bailarines critican duramente la actitud de los políticos, han tenido que aprender a gestionar, a redactar informes y proyectos, a dirigir centros. Mientras que su trabajo real es la danza, el movimiento del cuerpo. El arte.

Saben que cuando sus asociaciones se conviertan en algo necesario para la cultura del país, las administraciones correrán detrás de ellos, «querrán apuntarse un tanto», afirman.

Pero a ellos no les importa el motivo, quieren ser escuchados y valorados. Están esperando.

L'Hangar, en cambio, sobrevive gracias a las subvenciones. «Sin el dinero del Ayuntamiento de Barcelona no podríamos hacer nada», dice Florenci Guatin. Y es que el Consistorio aporta 20 millones al año, la Generalitat unos seis, y el resto los ponen el Ministerio de Cultura y la Diputación. Un lujo que ellos no desperdician. «Estamos pensando en crear un Hangar II, otro centro como el nuestro, porque aquí no podemos dar respuesta a toda la demanda existente», apunta Guatin. Están planeando, creando nuevos proyectos que esperan poder llevar a cabo.

EL PAÍS, domingo 27 de febrero de 2000

Aspecto del "show room" de Patricia Dauder en Hangar. / SUSANNA SÁEZ

Arte de puertas abiertas

El último fin de semana de mes, aunque no sea de precepto, la comunidad artística de Barcelona tiene una cita para conocer qué hacen los jóvenes creadores y hablar directamente con ellos de sus ideas y proyectos. En Poblenou, el centro de producción creativa Hangar (pasaje del Marqués de Santa Isabel, 40. Metro Poblenou) abre sus puertas para mostrar tres de los talleres de sus artistas residentes. Es lo que en inglés se denomina *show rooms*.

Durante todo el día de hoy (de 11.00 a 14.00 horas y de 17.00 a 21.00 horas) se podrán contemplar los trabajos de Lina Jabbour, Patricia Dauder y Glòria Giménez, artistas que estarán a disposición del público que visite Hangar. Lina Jabbour nació en Beirut, aunque desde muy pequeña vive en Marsella. Su presencia en Hangar se enmarca en unos intercambios artísticos entre creadores catalanes y franceses. Su obra se caracteriza por la expresión más directa del mundo que le rodea. Una serie de fotografías en las que se muestran imágenes de amontonamientos de residuos urbanos así lo confirman. El trabajo de Patricia Dauder se mueve en círculos que describen diferentes expresiones artísticas encaminadas a crear un mundo paralelo al de la artista. Dibujos, fotografías y esculturas son peldaños de una escalera que tiende a crear una obra que vaya expandiéndose por el espacio. La tercera artista que muestra su obra es Glòria Giménez. Sus trabajos tienen como característica personal la utilización de materiales escultóricos como si se trataran de pigmentos para un lienzo. Hasta la celebración de los Tallers Oberts de Poblenou, a principios de junio, Hangar seguirá mostrando la obra de artistas que trabajkhan en sus instalaciones durante el último fin de semana de cada mes. — I. V.

TEXT **Felicia Esquinas** FOTOS **Eva Guillamet**

Hangar **creatiu**

Va néixer el 1997 com una fàbrica d'art, un lloc on els joves creadors poguessin llogar tallers a preus assequibles i accedir als circuits artístics internacionals. Tres anys després, Hangar s'ha obert a nous horitzons. Aquest centre gestionat per l'Associació d'Artistes Visuals de Catalunya està desenvolupant diverses iniciatives en el camp de la producció artística amb noves tecnologies.

Barcelona, de vegades, té aquestes contradiccions. És una de les ciutats europees amb més espais d'art contemporani. Però els tallers per a artistes joves són un equipament encara deficitari, car i escàs. El 1997, i davant aquest panorama, l'Associació d'Artistes Visuals de Catalunya (AAVC) va deixar de reclamar a les institucions espais per als creadors i va posar-se a la feina. L'entitat va traçar-se un objectiu: aconseguir ells mateixos els locals per llogar-los a preus assequibles. Així va néixer Hangar, Centre de Producció d'Arts Visuals i Multimèdia. El juny ha bufat la seva tercera espelma amb bona salut. Avui és un centre dedicat a afavorir la producció d'arts visuals, generar intercanvis amb l'estranger i donar suport a la creació i experimentació artística amb noves tecnologies.

Hangar està situat a una antiga fàbrica tèxtil del passatge del Marquès de Santa Isabel, al Poblenou. Un barri on, als anys noranta, es van traslladar creadors i col.lectius artístics atrets per les antigues instal.lacions industrials en desús i els baixos preus. El centre té una superfície de 1.800 metres quadrats, destinada sobretot al lloguer d'espais a joves artistes. El seu pressupost és de 40 milions de pessetes anuals. La meitat d'aquesta quantitat l'aporta l'Institut de Cultura de Barcelona (Icub), mentre que de la Generalitat rep una subvenció de vuit milions. Ambdues institucions tenen representació a la Comissió de Programes d'Hangar, amb veu però no amb vot, ja que el centre està gestionat íntegrament per l'AAVC. "Hi va haver un moment que ens vam adonar que no podíem lamentar-nos i res més, que calia posar-nos en marxa i

prendre iniciatives nosaltres mateixos", explica Florenci Guntín, president de l'AAVC. L'associació s'ha constituït com a fundació i acaba de llançar la iniciativa *Els Amics d'Hangar*, amb la finalitat de promoure la participació privada en el finançament de la creació jove. "Ens faltava la peça del suport privat, que en aquest país és molt difícil", diu Guntín.

TALLERS I INTERCANVIS

El lloguer d'espais a joves artistes (pintors, escultors, dibuixants, fotògrafs...) a preus assequibles és una de les principals funcions d'Hangar. En altres paraules: oferir un servei bàsic per obrir les portes a la gent que comença. El centre disposa de setze espais de mides diferents, un d'ells polivalent, de 200 metres quadrats, per a projectes de gran format. Els tallers s'obren al públic l'últim cap de setmana de cada mes per mostrar les obres més recents. Són els Show Rooms, que al Nadal esdevenen el Show Room Shop, on es posen a la venda peces dels artistes residents.

El 1999, el nivell d'ocupació dels tallers va ser del cent per cent. Els tallers s'ofereixen per concurs públic i els artistes residents són seleccionats per la Comissió de Programes, un jurat integrat per tres persones independents, expertes en art contemporani i vinculades al món de l'art jove. Al seu torn, la Comissió de Programes és escollida pels 780 membres de l'AAVC i es renova cada any. La del 2000 la formen David G. Torres, crític i comissari de la Sala Montcada de la Fundació "la Caixa"; l'artista i professor de l'Escola Massana, Ignasi Aballí, i la crítica d'art Rosa Pera.

El problema, en aquest cas, és que la demanda excedeix la capacitat d'Hangar. L'any passat es van rebre 102 sol.licituds i només se'n van poder atendre 56. Florenci Guntín, president de l'AAVC, pensa que la demanda podria ser més forta de la que els arriba. No sols pel dèficit de tallers, sinó també per les dificultats que suposa accedir al món de l'art.

Per pal.liar aquesta situació, un dels punts que l'AAVC considera bàsics és ampliar la seva oferta d'espais. Tenen un projecte en perspectiva: obrir Hangar 2 a Can Saladrigas, antiga fàbrica del Poblenou que allotjava tallers d'artistes fins al 1998. El lloc estava destinat a ser zona residencial, però ha estat recuperat pel districte. L'Ajuntament i l'Icub preveuen que una part de l'equipament –quatre plantes de 1.600 metres quadrats cadascuna– es destini a tallers per a creadors. A més d'oferir espais en millors condicions dels que actualment disposa, la idea d'Hangar és combinar a Can Saladrigas el model de taller i residència –amb una petita cuina, dormitori i bany. Aquesta opció ampliaria les possibilitats d'intercanvi amb centres de l'estranger, un dels programes que Hangar s'havia plantejat des del

El pintor Ricardo Álvarez, un dels artistes residents d'Hangar, treballant al taller que té llogat al centre. La resta de les fotografies també corresponen a altres tallers d'Hangar.

principi amb l'objectiu de possibilitar l'accés dels joves creadors als circuits internacionals.

"Estem satisfets de la nostra xarxa d'intercanvis, però la volem ampliar. Berlín, Lisboa, Canadà, Llatinoamèrica i el sud de la Mediterrània són les zones prioritàries per connectar els propers anys", diu Guntín. En aquests tres anys, han consolidat un circuit que passa per Marsella (Astérides/Triangle France, Contre Jour i Fearless), Nova York (PS1 Contemporary Art Center-MOMA) i Rotterdam (Kaus Australis). La beca PS1 és una de les més importants. Permet l'estada d'un any a Nova York i està dotada amb dos milions i mig de pessetes. Hangar n'ha fet fins ara dues convocatòries, per a les quals van ser seleccionades Tere Recarens i Montse Soto.

Així mateix, Hangar ha arribat un acord amb el centre cívic Can Felipa de Poblenou per presentar-hi dues exposicions anuals. En aquestes mostres s'exhibiran les obres produïdes en el marc del programa d'intercanvis, i les dues primeres s'han celebrat al gener i al març.

TECNOLOGIES DIGITALS

Aquesta és la nova àrea de treball que s'ha incorporat a Hangar. "Ens vam adonar –explica Guntín– que havíem d'atendre unes noves exigències de creació, la creació amb tecnologies digitals", en sintonia amb un moment en què els artistes busquen diversificar la seva producció i experimentar amb nous mitjans, també per connectar amb altres audiències.

El centre vol incrementar la seva oferta de seminaris, actualment formada per cursos d'introducció al *net art* (obres d'art produï-

Taller de Lina Jawour a Hangar. Aquesta artista treballa amb mobles que troba al carrer.

Una experiència positiva

Fa més d'un any que m'estic a Hangar. Hi tinc llogat un dels espais que ofereixen als artistes. Quan vaig arribar-hi encara hi havia alguns dels primers llogaters que s'hi van instal.lar quan es va posar en marxa, deu fer uns tres anys, i des d'aleshores les condicions de treball dels tallers han millorat a un ritme força accelerat.

Tan bon punt hi arribes reps molta informació referent a concursos, beques, intercanvis, residències, tant d'àmbit estatal com d'àmbit internacional. En una de les convocatòries que Hangar organitza, vaig quedar seleccionada, junt amb Nano Valdès, per fer una estada als tallers de Marsella de La Friche. Vam arribar-hi a principis de juny de l'any passat. Per a mi, els tres mesos de residència van ser importants en l'aspecte que vaig fer un canvi força decisiu en els meus mètodes de treball. Va ser una experiència tan intensa que els tres mesos van passar massa ràpidament.

L'Estat francès subvenciona generosament propostes culturals (intercanvis, exposicions, tallers, etc.) i associacions artístiques com les que vaig conèixer a Marsella (Astérides/Triangle France...). Això permet que, en comparació amb nosaltres, els artistes tinguin més facilitats a l'hora de treballar i, per tant, més llibertat a l'hora de realitzar projectes.

des específicament per a Internet), a la creació multimèdia, i a l'art electrònic i la interactivitat. Aquests cursos faciliten els instruments bàsics per familiaritzar-se amb les noves tecnologies i conèixer-ne els potencials. Tenen com a objectiu que l'artista pugui desenvolupar els seus projectes amb la màxima autonomia, ja que el principal obstacle per treballar amb aquestes tecnologies és la dependència dels tècnics informàtics. Hangar també disposa d'equips de producció i edició digital de vídeo.

El president de l'AAVC assenyala que les tecnologies digitals és un dels camps on hauran de créixer i ampliar serveis. De fet, ja han començat a fer-ho. En col.laboració amb el Macba, han desenvolupat un programa de producció artística a la xarxa. Les set primeres obres ja s'exposen on line a l'apartat de *net art* de la nova web d'Hangar (www.hangar.org) i a la web del museu (www.macba.es).

Hangar vol reforçar aquesta línia. Mentre preparen el seu desembarcament en realitat virtual, han iniciat contactes amb museus, centres culturals i universitats per coproduir *net art*. Amb els centres museístics es temptegen dues fórmules de col.laboració: crear una web que sumi recursos o que els mateixos museus incorporin obres de *net art* fetes a Hangar.

L'experiència amb les tecnologies digitals ha portat Hangar a replantejar-se les seves funcions. "Fins ara érem una fàbrica d'art, de suport a la creació", diu Guntín. "Però en alguns casos, com el vídeos i el *net art*, estem fent també de mediadors. Tenir aquest material ens obliga a difondre'l i distribuir-lo".

A dalt, l'escultora Elena Genis. Al costat d'aquestes línies, vista de l'interior d'Hangar, que té les seves instal.lacions en una antiga fàbrica tèxtil del Poblenou.

Els mateixos artistes demanen cada cop més aquesta tasca mediadora. De manera que el centre organitza visites de galeristes, col.leccionistes i periodistes, per afavorir la inserció professional dels joves creadors. També han iniciat contactes amb BTV, l'Observatori de Vídeo No Identificat (OVNI) i la Mostra de Vídeo Independent per exhibir la videocreació generada al centre o fer coproduccions. I els Show Rooms s'aprofiten per mostrar produccions de noves tecnologies i vídeo, pròpies o alienes. Guntín explica que a Barcelona falten vies de difusió i distribució de l'art. Però el president de l'AAVC reconeix també que els joves creadors viuen molt tancats en ells mateixos. "Sí que és veritat. L'artista haurà de superar aquests circuits de relació, gairebé de club, que té. De fet, constatem que el públic de *net art* són els altres *netartistes*. Però les coses estan canviant, els continguts estan deixant de ser autoreferencials i els creadors s'estan obrint. De fet, el treball amb noves tecnologies obliga a això. Són mitjans que plantegen noves formes d'expressió i de relació amb el públic. De totes formes –afegeix–, s'ha de dir que la situació va millorant de mica en mica. Després d'una crisi forta del mercat, es comencen a veure expectatives".

Els tallers de La Friche són el resultat de la rehabilitació d'uns antics magatzems de tabac, els pisos dels quals alberguen una o diverses associacions que ofereixen tallers gratuïtament o pagant un petit lloguer. Mai no havia tingut un taller tan gran (130 m2), ni mai no m'havien pagat per fer els meus treballs.

Mirat des de la perspectiva de qualsevol artista d'aquí amb pocs recursos econòmics, aquesta situació pot semblar un luxe, però penso que oportunitats així haurien de ser més habituals i que tots els creadors haurien de poder gaudir d'una llarga temporada amb una beca de treball ben dotada. Vaig ser quatre mesos fora i he tornat a agafar un espai a Hangar. El preu del taller continua essent prou econòmic. Ara mateix som dotze als tallers de dalt i ocupem tot l'espai disponible, i el que anem fent, a més de la nostra feina, és posar-nos al dia de nous concursos, beques i intercanvis... Sovint, i al llarg de tot l'any, Hangar rep visites de galeristes, col.leccionistes i gent interessada a veure l'edifici. Això és positiu per a nosaltres, perque sempre hi ha la possibilitat que alguns d'aquests visitants s'interessin pel que fem.

Elena Genis Escultora
Artista resident a Hangar

EL PAIS, 24.05.00

NOTAS

Beca para artistas. Hangar convoca un concurso para la concesión de una beca que consiste en un intercambio con Astérides y Triangle France, en el que pueden participar artistas visuales residentes en Cataluña que tengan conocimientos de las lenguas francesa y/o inglesa.

El beneficiario permanecerá tres meses en Marsella trabajando con los colectivos artísticos Astérides y Triangle France. Hangar correrá con los gastos del viaje, alojamiento, taller y la organización de una exposición. Además, el ganador percibirá 420.000 pesetas en metálico.

La documentación podrá presentarse hasta el día 2 de junio en Hangar, Centre de Producció d'Arts Visuals i Multimèdia, pasaje del Marqués de Santa Isabel, 40, 08018 Barcelona. Para obtener más información, llámese al teléfono 93 308 40 41.

EL PAIS , *DIETARIO CATALUNYA*, 29.05.00

Sábado 3

Puerta abierta al arte

Las dos zonas en Barcelona con mayor densidad de artistas por metro cuadrado son Poblenou y Ciutat Vella. Los creadores que tienen sus estudios y talleres en estos barrios abrirán sus puertas al público en dos iniciativas que ya empiezan a ser dos clásicos del calendario artístico barcelonés: TOP 2000-Talers Oberts de Poblenou (días 2, 3 y 4 de junio) y Talers Oberts a Ciutat Vella (3, 4, 10 y 11 de junio). Ofrecer al ciudadano un contacto más directo con los artistas y la posibilidad de valorar con más criterio la labor que desarrollan es lo que se proponen ambas actividades.

▶ **Información:** TOP 2000, Centro Cívico Can Felipa (Pallars, 277). Talers Oberts a Ciutat Vella, FAD (plaza dels Àngels, 5-6).

VARIOS

Barcelona

Firestiu. Un año más la plaza Universo de Montjuic acoge durante los meses más calurosos del año 15 carpas con terraza propia. Firestiu ofrece cuatro ambientes diferentes: pop español, salsa, éxitos de los sesenta a los noventa y tecno-house. Además se han instalado restaurantes y un espacio para navegar, practicar deporte de aventura y una pantalla gigante de cine al aire libre donde se [illegible] es making offs originales videos.
■ Del [illegible] junio al 26 de agosto. Recinto [illegible] de Montjuic. Jueves, viernes y sábado, de 23.0[illegible] 30. (932 33 22 22).

TALLERES
Tallers Oberts. Una vez al año artistas con talleres en Ciutat Vella y Poblenou abren sus puertas con la intención de mantener un diálogo directo con los visitantes. Alrededor de un centenar de creadores se presentan en la cuarta convocatoria de Ciutat Vella que este año amplía su programación con performances, talleres para niños y un espacio digital, además de una convocatoria de arte, intervenciones en escaparates y una subasta. Por su parte, TOP (Tallers Oberts en Poblenou Nou) también organiza actos paralelos a los talleres como un concierto con Brazuca Matraca y Ojos de Brujo, cuentacuentos infantil, danza y performance. Atención a la fiesta final que tendrá lugar en el espacio Escocesa el día 4.
■ Del 2 al 4 de junio. Talleres del Poblenou. (Información Hangar. 933 08 40 41).
■ Del 3 al 4 y del 10 y 11 de junio. Talleres de Ciutat Vella. (902 68 47 00).

BAILE
'Spirit of the dance'. Patrick Murray, [illegible] de Jesús, líder de la compañía Irish International Dance Company que ha creado un espectáculo al estilo de Broadway. El más puro saber de baile celta se mezcla con la salsa, flamenco, el jazz y otros estilos. *El espíritu de la danza* narra una historia de amor.
■ Del 6 al 9 de junio. Palau Sant Jordi. Miércoles y jueves, 21.30. Viernes, 22.30. (934 26 20 89).

EXHIBICIÓN
Arte sonoro. Jóvenes artistas que se arriesgan con un nuevo lenguaje forman parte de la I Mostra d'Art Sonor i Visual. Esta exposición es una selección de las mejores obras presentadas el año pasado en el proyecto Accions contemporànies. La Mostra también servirá de marco para presentar las ideas más novedosas en el campo de las artes sonoras y visuales, tanto de Cataluña como de fuera. El programa incluye, entre otras actividades, vídeo creación, cortometrajes, animación y sala de pinchadiscos.
■ Días 2 y 3 de junio. Convent de Sant Agustí. (933 103 732).

'Webs' de ciudades. El centro cultural Banco do Brasil encargó webs de urbes del mundo a un seleccionado equipo de diseñadores. El resultado: *Mycity: exposición de webs de ciudades.*
■ Del 5 al 11 de junio. Vestíbulo del centro de Cultura Contemporánea de Barcelona. (933 06 41 00).

'Experimentación y creatividad'. Una selección de las mejores obras del fondo de la Mediateca de la Fundación La Caixa especializado en música y arte multimedia. Una invitación para navegar por imágenes, textos y sonidos. Un dato: Mediateca dispone de [illegible] 000 grabaciones de música de todos los tiempos.
■ Hasta el 24 de junio. Centro cultural de la Fundación La Caixa de Vic. (902 22 40 40).

Girona

MAGIA
Enric Magoo. Además de divertidos juegos de manos, el mago presentará su impresionante espectáculo. *Entre la vida y la muerte*, en el cual deberá escapar de una camisa de fuerza mientras permanece colgado de una cuerda arrollada a varios metros de altura. Dispondrá sólo dos minutos para evitar caerse de bruces.
■ Día 4 de junio. Plaza de los Rodes de Banyoles. 12.00. (972 58 18 48).

EXHIBICIÓN
'M'escriuràs una carta?' Una muestra interdisciplinar sobre las cartas que se expanden con audacia por diversos espacios de la ciudad. Tipografía, escritura y literatura se encadenan en esta sorprendente propuesta que también tiene su espacio virtual.
■ Hasta el 8 de octubre. Museu d'Art, Arxiu Municipal, Correus i Telègrafs, entre otros espacios de Girona. (972 20 38 34).

'El vitrall. L'art del color i la llum'. La muestra de 40 piezas originales sirve para dar a conocer la importancia y belleza del vitral gótico catalán. El visitante puede contemplar los materiales empleados, así como el laborioso proceso técnico para su ejecución.
■ Hasta el 9 de julio. Sala Girona de la Fundación La Caixa. (972 41 31 06).

Tarragona

EXHIBICIÓN
El canal de Castilla. Recopilación de datos sobre la construcción del Canal a partir de paneles informativos, maquetas y proyección de un vídeo. Igualmente, se muestra un plan especial para una posible remodelación y actualización.
■ Hasta el 18 de junio. Tinglado 4. Puerto de Tarragona. (977 25 94 00).

FERIA
Disco de coleccionista en Reus. En esta tercera edición se celebrará el Día Beatle con motivo del 40 aniversario de los de Liverpool. Ese día se inchará una entrada al Yellow Submarine, que a base de plástico hinchable es la única reproducción que hicieron los propios Beatles y que ahora es propiedad del coleccionista y crítico musical Jordi Tarda. También se ha habilitado una sala donde se podrá ver el último concierto de Paul McCartney en The Tavern Club, el estreno de la última película de John Lennon, *Gimme some truth*, y la exposición de objetos relacionados con el grupo. Además de la subasta tradicional, se organiza una específica de los Beatles (ficha policial de John Lennon, fotografías, entradas...) y como colofón, un concierto de Abbey Road, uno de los mejores grupos de Europa de versiones de los Beatles. Y actuación de Sopa de Cabra.
■ Día 4 de junio. Parque de Sant Jordi y Recinto Ferial de Reus. (977 31 72 15).

EN GIRA

Teatro

'Memory'. *Memory*, de Hollywood a Broadway es un musical de musicales, un recorrido por las mejores piezas del género en cine y teatro de todos los tiempos, con fragmentos de 38 canciones inolvidables, como *Sonrisas y lágrimas*, *Cantando bajo la lluvia*, *West side story* o *Cabaret*, entre muchas otras.
■ Día 6 de junio. Teatro Fortuny de Reus. 22.00. Tarragona. (977 31 50 59).
■ Día 7 de junio. Teatro Principal. 21.00. Lleida (973 27 94 34).

Información recopilada por Anna García (Barcelona) con los datos enviados por Gerard Ragué (Girona), Lluís Vila (Lleida) y Lali Cambra (Tarragona).

"EL PAÍS", 2 DE JUNY

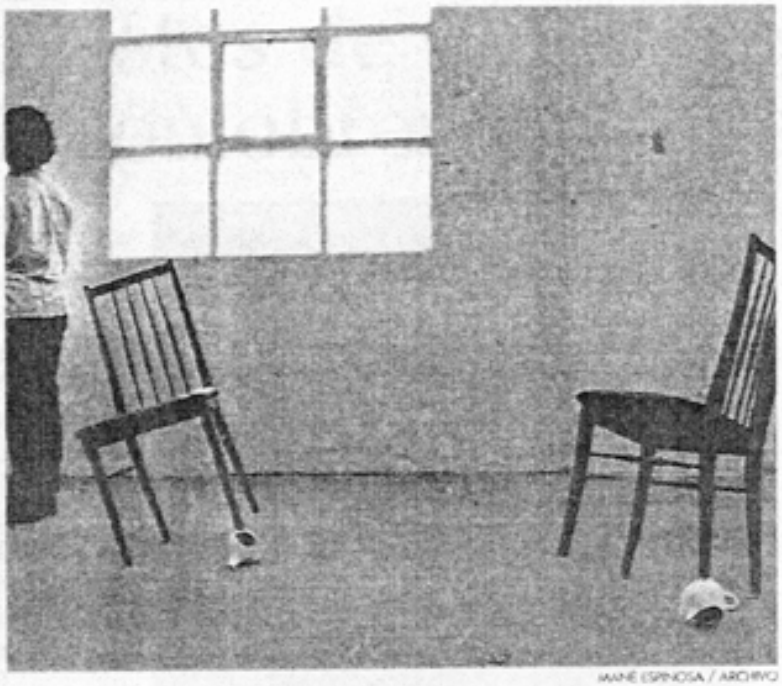

MANÉ ESPINOSA / ARCHIVO

Hangar Taller d'Artesans, uno de los espacios que participan en el TOP

Los artistas abren la puerta de su taller

■ Desde hoy y hasta el domingo los artistas del Poble Nou de Barcelona abren sus talleres a todo el público. El TOP (Tallers Oberts del Poble Nou) es una iniciativa nacida de los propios artistas y que pretende dar a conocer sus actividades a todos los vecinos del barrio y la ciudad. Los talleres permanecerán abiertos hoy de 18.00 a 21.00 h, mañana y domingo de 11.00 a 20.00 h. Paralelamente se celebran diversos talleres artísticos dirigidos a niños y adultos. La fiesta de inauguración será hoy a las 22.00 h en el pasaje Marqués de Santa Isabel, 40, con música en directo (inf., Can Felipa, Pallars, 277).

LA VANGUARDIA, 2 DE JUNY

El públic pot visitar estudis i participar en diverses activitats al llarg de tot el cap de setmana

Els artistes de Ciutat Vella i el Poblenou obren els seus tallers

Redacció
BARCELONA

Els artistes dels barris barcelonins de Ciutat Vella i el Poblenou obren de nou els seus tallers al públic al llarg d'aquest cap de setmana. A més, s'han organitzat diverses activitats complementàries.

Artistes de totes les disciplines participen a Tallers Oberts

És una oportunitat per als aficionats de l'art de conèixer de prop com treballen els artistes als seus estudis, a més de participar en les activitats complementàries que s'han organitzat.

En el cas de Ciutat Vella, més de 120 participen en els Tallers Oberts d'enguany, que tindran lloc al llarg d'aquest dissabte i diumenge i del cap de setmana que ve. La convocatòria està organitzada per l'Associació d'Activitats Artesanes i d'Investigació Plàstica del Foment de les Arts Decoratives. En total, els visitants podran veure 87 tallers d'artistes, 4 escoles d'art i les diverses galeries de la zona. Per realitzar el recorregut hi ha dos punts d'informació, instal·lats a la seu del FAD al Convent dels Àngels i al Centre Cívic Pati Llimona, en els quals es pot obtenir tot el necessari per fer l'itinerari: dossiers dels artistes, un mapa dels Tallers Oberts i un ordinador per consultar la web dels Tallers (www.tallersoberts.es.org).

Una de les novetats d'aquest any és un circuit de vuit intervencions plàstiques en diversos aparadors de botigues i cafès de la ciutat, fora dels límits de Ciutat Vella. Aquestes intervencions estaran fins al dia 11 en espais com la botiga d'Antonio Miró (Helena Rosselló), a Sephora d'El Triangle (Llorenç Conejo), a Vehils (Cristina Calderón) o a la cereria Subirà (Alberto Aldana).

A més, la convocatòria ArteFax exposarà al Centre Cívic Pati Llimona les propostes gràfiques i literàries enviades per fax per artistes procedents de Llatinoamèrica, Estats Units, Europa i països asiàtics. També s'ha editat un llibre-àlbum, que el públic pot completar amb postals de cadascun dels tallers.

Top-2000

D'altra banda, el Poblenou, sota el títol Top-2000, també obre els seus tallers d'artista al públic, amb la novetat que enguany s'han incorporat al recorregut artistes que acaben d'arribar al barri i que han ocupat vells espais industrials. El punt d'informació dels Tallers Oberts del Poblenou, que compten amb el suport de l'Institut de Cultura de Barcelona, és el Centre Cívic Can Felipa (C/ Pallars, 277), en el qual al llarg de tot aquest cap de setmana es pot trobar tota la informació sobre els artistes i els seus estudis.

Top-2000 té, a més, un caràcter reivindicatiu per part d'artistes i veins que han alertat de la falta d'equipaments culturals al barri. Els veins es pregunten si les fàbriques que encara queden al Poblenou i que han passat a ser de propietat pública es destinaran a nous equipaments i tallers per als artistes. Per això s'ha organitzat un taller a Can Felipa, a càrrec de Raimond Chaves i sota el títol *Aprendiendo del superbarrio y otros héroes del vecindario*, que vol repensar com podria ser el barri.

La convocatòria de Tallers Oberts Poblenou ha coincidit amb la celebració del 10è aniversari de VEGAP i del 20è de l'Associació d'Artistes Visuals, en una festa que va tenir lloc ahir a la nit a l'Hangar.

EL PAÍS, viernes 2 de junio de 2000

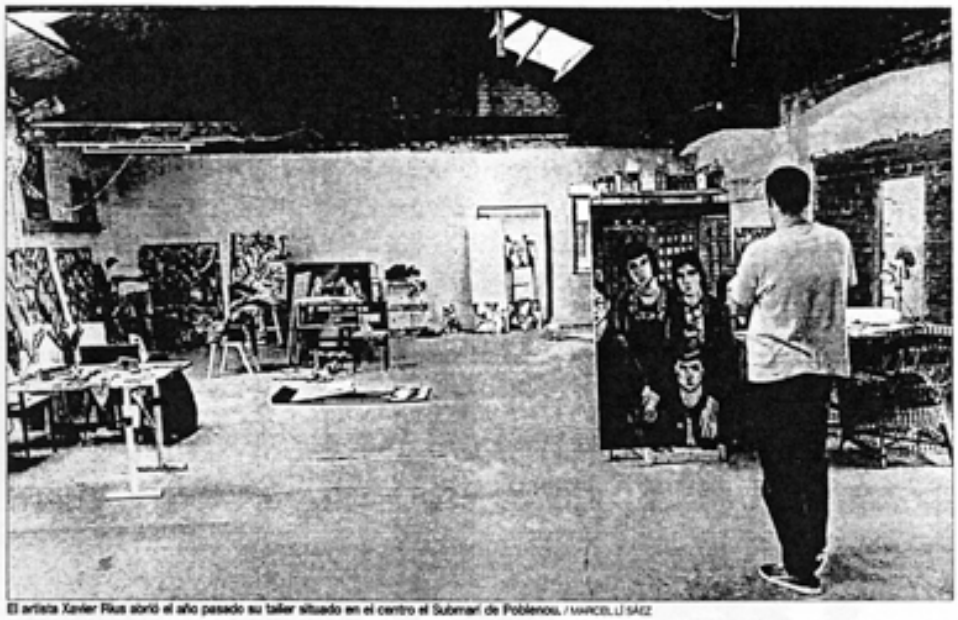

El artista Xavier Rius abrió el año pasado su taller situado en el centro el Submarí de Poblenou. / MARCEL·LÍ SÁEZ

Una página en la red abre la convocatoria a todos los creadores que quieran mostrar sus obras

Más de 200 artistas de Ciutat Vella y Poblenou abren sus talleres al público este fin de semana

BELÉN GINART, Barcelona

Aunque con algunos altibajos que hicieron temer por su futuro, la cita de los artistas de Poblenou y Ciutat Vella con su público potencial se ha convertido en una tradición. Este fin de semana, los creadores de ambos distritos barceloneses abren las puertas de sus talleres para que todo aquel que lo desee pueda conocer, en vivo y en directo, su obra y su método de trabajo. Pese a que el criterio es el mismo, acercar su arte al ciudadano, y se comparte el nombre, Tallers Oberts, la iniciativa tiene matices diferentes en cada lugar y se organiza de forma independiente.

Tallers Oberts Ciutat Vella está auspiciado por la Asociación de Actividades Artesanas y de Investigación Plástica del Fomento de las Artes Decorativas (AAIP-FAD), que tomó las riendas del proyecto a partir del año pasado. Hasta entonces, y desde su creación en 1993, la organización estuvo en manos de una asociación de artistas del barrio cuya disolución, en 1997, derivó en un año sin Tallers Oberts en Ciutat Vella. Este año, participarán más de 130 artistas distribuidos en 87 talleres con una actividad variada que va de la artesanía a la pintura pasando por todas las manifestaciones posibles de artes plásticas.

Una *performance* en el Convent dels Àngels (sede del FAD), titulada *L'edat del fred*, abre hoy a las 20.00 horas esta nueva convocatoria, que se prolongará durante dos fines de semana consecutivos —el que empieza mañana (días 3 y 4 de junio) y el siguiente (10 y 11)—, en horario de 11.00 a 20.00 horas. Además de la apertura de talleres, habrá numerosas actividades complementarias, algunas de ellas en emplazamientos alejados del barrio. Es el caso del circuito de intervenciones plásticas en los escaparates de ocho comercios de la ciudad (Antonio Miró, la peluquería Polopelo y la cerería Subirá, entre ellos), que se convertirán en galerías de arte efímero.

Entre las propuestas más novedosas de esta edición destaca también la convocatoria ArteFax, centrada en la difusión, vía fax, de trabajos artísticos procedentes de todo el mundo. La recepción de las obras se realizará en 18 entidades y galerías de Ciutat Vella. En este distrito, Tallers Oberts tendrá también su vertiente más comercial en forma de una subasta de arte que se celebrará en el café-teatro Llantiol los días 9 (21.30 horas) y 10 (23.00) de junio. Para la subasta, todos los artistas cederán una de sus obras, con un precio de salida de 6.000 pesetas. Todas estas actividades pueden consultarse en Internet, en la página www.tallersoberts.es.org, una dirección electrónica convertida, por segundo año, en sala de exposiciones abierta a la aportación de cualquier artista que quiera utilizarla para mostrar sus obras.

Tallers Oberts 2000

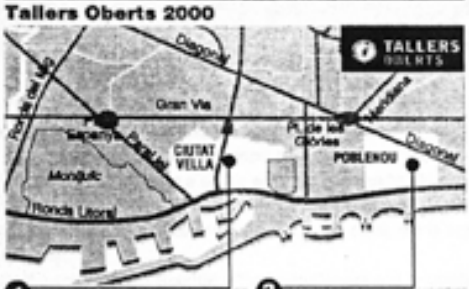

1 TALLERES EN CIUTAT VELLA
Fecha: **Sábados 3 y 10 de junio**
Domingos 4 y 11 de junio
Horarios de visita:
De 11h a 20h
Puntos de información:
Patí Llimona. Regomir, 3
Sede del FAD. Plaza dels Àngels

2 TALLERES EN POBLENOU
Fecha: **Viernes 2, sábado 3 y domingo 4 de junio**
Horarios de visita:
Viernes: de 18h a 21h
Sábado y domingo: de 11h a 20h
Punto de información:
Can Felipa. Pallars, 277

Dirección electrónica: **www.tallersoberts.es.org**

EL PAÍS

En Poblenou, la oportunidad de visitar los talleres de los artistas se reduce exclusivamente a este fin de semana, y por este motivo las puertas se abrirán desde hoy por la tarde, de 18.00 a 21.00 horas. El resto de días, el horario será de 11.00 a 20.00 horas. En este distrito, Tallers Oberts convoca a 81 artistas agrupados en nueve talleres, y tiene el respaldo de la Asociación de Artistas Visuales de Cataluña (AAVC), una asociación que cumple ahora dos décadas de existencia. La conmemoración del aniversario coincidirá con la gran fiesta inaugural de Tallers Oberts (hoy, a las 20.00 horas, en Hangar, la sede de la AAVC), en la que se celebrarán también los 10 años de vida de la entidad que vela por los derechos de autor de los artistas visuales (Vegap).

Tallers Oberts Poblenou tendrá, como en anteriores ediciones, un marcado carácter reivindicativo, orientado este año a respaldar la demanda de equipamientos para el barrio formulada por las diferentes asociaciones de vecinos de la zona y secundada por una treintena de entidades. En este contexto, durante toda esta semana se están llevando a cabo diversos talleres para artistas y vecinos, cuyo resultado se mostrará el fin de semana en forma de exposición en el centro cívico Can Felipa. Entre las actividades complementarias figuran varias *performances*, espectáculos de danza y actuaciones.

Tanto en Poblenou como en Ciutat Vella, Tallers Oberts propone distintas actividades para atraer el interés de los más pequeños hacia el mundo del arte. Para que los participantes puedan organizar sus itinerarios y seleccionar la oferta más acorde con sus intereses, es recomendable visitar los centros de información instalados a tal efecto. En Ciutat Vella, se encuentran en la sede del FAD (plaza dels Àngels, 5-6) y en el Patí Llimona (Regomir, 3), mientras que el de Poblenou está situado en el centro cívico Can Felipa (Pallars, 277).

T: JUAN CARLOS REGO

Becas Hangar I Hangar grants

TERE RECARENS. CHAMPION, 99
FOTOGRAFÍA CON LOS GUARDAS
DEL PS1 CONTEMPORARY ART CENTER /
PHOTOGRAPHY WITH THE PS1
CONTEMPORARY ART CENTER'S
GUARDS

Desde que el actual Hangar se fundara en 1997 además de los servicios de talleres y de laboratorio multimedia, una de las actividades más sobresalientes de este centro ha sido el ser el pionero de un programa de becas y de intercambios para artistas, que hoy día es un ejemplo a seguir en el estado español. Hangar y su eficaz gestión han sido los avales de un muy merecido prestigio internacional. Los orígenes de este programa los encontramos en las inquietudes de Florenci Guntin, actual director de Hangar, que fueron respaldadas, entre otros, por la experiencia de Yamandu Canosa en Holanda y de Pep Tardaña en Glasgow.
Una conversación con Florenci Guentin y Yamandu Canosa con la colaboración de Laia González.

Since the present Hangar was opened in 1997, in addition to providing studio spaces and a multimedia lab, one of the centre's most significant activities has been the pioneering of a programme of grants and exchanges for artists, which has set an example to be followed in the whole of Spain. Hangar's efficacy and effectiveness have earned it a well deserved international prestige. The origins of this programme can be attributed to the innovative spirit of Florenci Guntin, the current director of Hangar, which was supported, among other things, by the positive experiences of Yamandu Canosa in Holland and Pep Tardaña in Glasgow.
A conversation with Florenci Guntin and Yamandu Canosa, with the collaboration of Laia González.

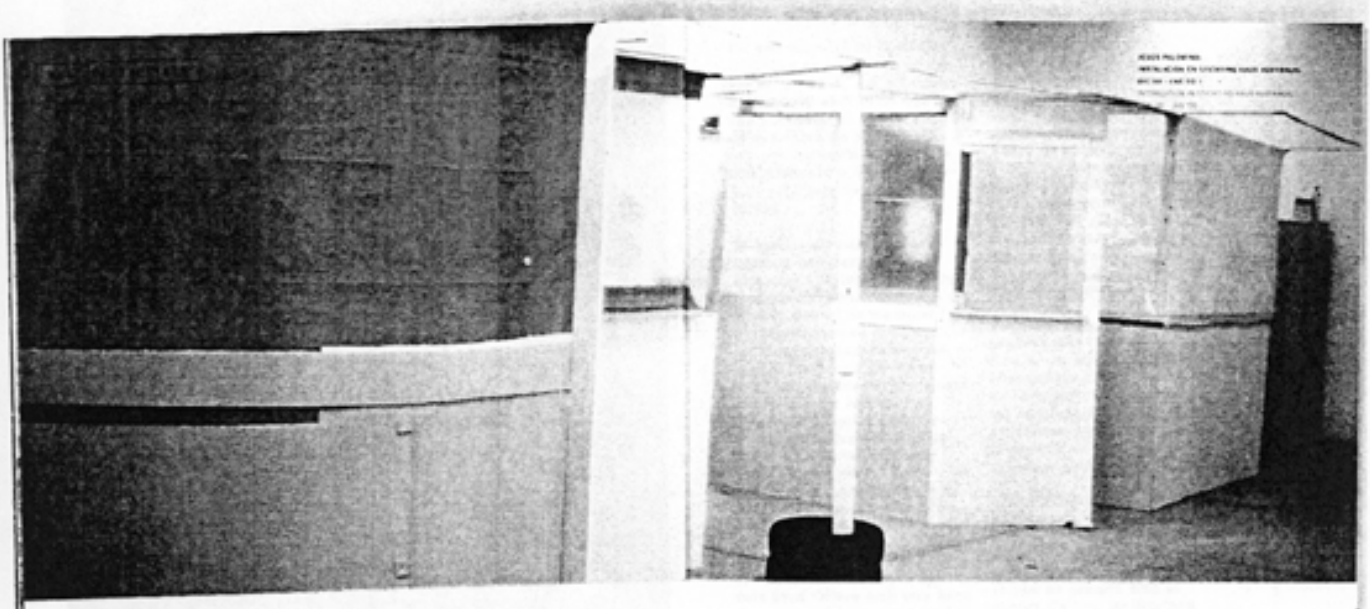

¿Cuáles son los orígenes y cómo se ha desarrollado hasta la actualidad el programa de becas y de intercambios Hangar?

F.G.: En los inicios seguimos la pista de iniciativas similares que en esos momentos estaban en pleno funcionamiento y que han pasado de ser nuestros referentes a ser nuestros socios. El primer acuerdo que firmamos con un centro extranjero fue con el PS1, de Nueva York integrándonos en el grupo de 14 países que tienen un acuerdo similar con esta prestigiosa institución, que se ha visto reforzado por la fusión con el MOMA. Esta circunstancia hace de esta beca una plataforma extraordinaria de introducción de los artistas becados en la capital mundial del arte. Ya que los curator del PS1 son los mismos que los el MOMA. Previamente establecimos relación el Marsella con Astéroïdes dependiente de Triangle France fundada por el escultor Anthony Caro. Esta es un programa de intercambio culmina con una exposición. También tenemos un programa similar con Kaos Australia en Rotterdam con acceso a B2 (Media Lab). El nuevo socio es la Fondazione Pistoletto de momento esta beca no es de intercambio pero esta previsto que lo sea en futuro próximo.

¿Cuál es la valoración de estos programas y qué resultados están ofreciendo?

F.G.: Además de los beneficios concretos de los artistas becados, es muy satisfactorio ver como se están abriendo vías de promoción y difusión alrededor de nuestro centro. Vías de intercambio y de interés que atraen a otros artistas, curators, críticos, galeristas, etc. Se está abriendo un circuito muy amplio y para nosotros inesperado hasta la fecha".

Y.C.: La filosofía del intercambio es muy positiva en muchos sentidos y cada vez va a contar con un mayor respaldo político y social. Gran parte de nuestro trabajo ha sido el crear un estado de opinión favorable a nuestras iniciativas, hoy día nuestro centro y nuestro programa de intercambios cuenta con prestigio internacional. Con el intercambio de artistas se logra un intercambio cultural muy fructífero que pasa por el intercambio de experiencias vitales y afectivas, además de enriquecer y estimular muy positivamente el trabajo de cada artista al trabajar en un entorno diferente.

¿Nos podría hablar de nuestros planes para el futuro?

F.G.: Nuestra intención es que estos programas de intercambio y becas se extiendan a otros países y actualmente estamos desarrollando contactos en ese sentido. Es interesante señalar que dentro de este espíritu de colaboración internacional estamos preparando un proyecto conjunto con WAP de Glasgow y con la Fondazione Pistoletto para Cultura 2000, proyecto patrocinado por la Unión Europea. Un proyecto sobre la movilidad y el intercambio de creadores en el marco de la Comunidad Europea".

HANGAR, PSE. MARQUÉS DE SANTA ISABEL, 40, 08018 BARCELONA. HORARIO DE 9-14 H Y DE 15-18 H. T. 93 308 4041

09. taller obert: Hangar

Hangar, centre de producció d'arts visuals i multimèdia: una factoria de les arts

Hangar és un nou equipament artístic situat al barri del Poblenou de Barcelona, que ocupa un edifici industrial rehabilitat de 1800 m2 de superfície. Hangar té com a objectiu donar suport a les noves generacions d'artistes visuals.

Hangar ofereix tres serveis bàsics: el lloguer d'espais/tallers a preus molt assequibles, l'accés als equips, programes i tècnics qualificats en la creació amb tecnologies digitals, i els intercanvis internacionals.

Els espais
A l'arrendament de preus del lloguer o la compra d'un local per instal·lar-hi un taller s'en mal als, aquesta és una de les primeres dificultats que ha d'afrontar un artista que desitja iniciar la seva trajectòria. Hangar pot, en primer lugar, la problemàtica legal i fiscal del seu espai, ofereix 16 tallers d'entre 30, 50 o 80 m2 a preus molt assequibles i amb una gamma de serveis bàsics (infraestructura, telecomunicacions, dutxes, electricitat i calefacció, 24 hores d'obertura, seguretat, informàtica...). L'artista pot escriure un taller Hangar per un període màxim de dos anys, després ha de deixar la seva plaça als qui venen darrera.

El laboratori multimèdia
Les necessitats de producció d'art contemporani evolucionen amb la mateixa societat i cada cop més els artistes que s'interessen a explorar les noves possibilitats creatives o comunicatives que ofereixen les tecnologies digitals de la informació. Hangar també disposa d'un laboratori multimèdia que inclou aparell, programes i recursos amb els quals es pot generar obres artístiques interactives (CD-ROM, internet o vídeo digital).

El laboratori funciona en règim de servei a cada "usuari/creador" de professionals que treballen en projectes artístics. Una activitat fundamental en aquest sector son els contactes d'entre diferents disciplines i/o disciplines mitjans, que organitza Hangar. El tècnic de suport de caràcter tècnic que facilita al creador o l'hora d'utilitzar un ordinador, camera, vídeo, etc. és un dels programadors professionals.

Un bon exemple de l'activitat d'Hangar en aquest camp són les set peces de *net art* coproduïdes amb el MACBA que es van presentar el passat dia 10 de desembre de 1999 i que ara són accessibles des de la web d'Hangar o des de l'apartat d'activitats de la web del museu.

Els intercanvis internacionals
L'artista necessita la confrontació i el debat amb altres contextos artístics culturals i socials per tal de madurar i regenerar la seva producció. L'artista jove està interessat, a més, a inserir-se en els circuits internacionals. En aquest sentit, Hangar ha posat en marxa un programa d'intercanvis amb diversos centres d'arreu del món. El primer acord va establir-se l'any 1998 amb la prestigiosa *non profit* PS1 Contemporary Art Center de Nova York (recentment fusionada amb el MOMA) i que comporta l'estada d'un artista durant un any a un dels seus tallers amb una beca de producció i manutenció. La primera artista guanyadora de la beca Hangar-PS1 va ser Tere Recarens i aquesta temporada ha estat Montserrat Soto.

A més, Hangar ha obert programes d'intercanvis amb Kaus Australis de Rotterdam, amb Astérides i Triangle France de Marsella, amb Batofar de París. Els artistes Jesús Palomino, Elena Genís i Nano Valdés han realitzat estades a aquestes ciutats europeses i a Hangar hem rebut a les artistes franceses Geraldine Pastor, Marie Maquaire, Lina Jabbour i a l'holandesa Aletta de Jong.

Durant els propers anys, Hangar anirà ampliant aquest primer cercle d'intercanvis amb acords amb centres similars a Lisboa, Berlin i Quebec.

El programa d'activitats obertes al públic
Els artistes residents o usuaris d'Hangar es beneficien d'altres iniciatives que afavoreixen la seva inserció en el sector artístic professional i la difusió del seu treball. És el cas dels *Show Rooms*, una festa que s'organitza l'últim divendres de cada mes i que consisteix en la presentació de les produccions més recents de tres o quatre artistes en els seus propis tallers o en les instal·lacions del centre. A primera de juny de cada any, Hangar participa en l'edició de Tallers Oberts Poblenou. A partir d'aquesta temporada s'organitzaran dues exposicions a Can Felipa dedicades als intercanvis internacionals i, finalment, la mateixa web d'Hangar ja és un nou mitjà de difusió dels treballs específics per a Internet.

Un funcionament obert i transparent
Tots els serveis del centre es regulen per concurs públic i obert a tots els artistes interessats. L'única condició que haurà de complir cada aspirant és presentar un dossier del seu treball, el seu curriculum i explicar el projecte que vol realitzar al nostre centre. Un jurat renovat cada any i format per tres persones expertes tria o selecciona els artistes usuaris.

Una gestió eficaç, un finançament públic i privat
Hangar és una iniciativa de l'Associació d'Artistes Visuals de Catalunya (AAVC), una entitat sense ànim de lucre que representa els interessos professionals de prop de 800 creadors catalans.

L'Institut de Cultura de Barcelona (Ajuntament) aporta la meitat del pressupost d'Hangar i es pot considerar el soci principal de l'operació. També es compta amb el suport d'altres institucions públiques (Departament de Cultura de la Generalitat i el Ministerio de Educación y Cultura), privades (Fundación Arte y Derecho), o empresarials (SONY, Esterno Digital). La mateixa AAVC i els creadors usuaris del centre completen el finançament.

Els Amics d'Hangar
Però a l'hora de donar suport als joves creadors i afrontar nous projectes mai no sobren els recursos. En aquest sentit, durant l'any 2000 posem en marxa "Amics d'Hangar": una nova possibilitat d'implicació de les persones interessades en la cultura contemporània. L'Amic o l'Amiga d'Hangar participarà activament en la creació més jove i experimental. Pertànyer a "Amics d'Hangar" significarà formar part d'un club de suport directe a les noves generacions d'artistes, formar part d'un grup de persones sensibles i compromeses amb l'art, del present i del futur, com a mitjà de coneixement i de comunicació. Per accedir-hi només caldrà escollir una d'entre les quotes anuals d'aportació que es proposaran. Els "Amics d'Hangar" gaudiran d'interessants avantatges vinculats al col·leccionisme.
www.hangar.org

FLORENCI QUINTÍN
DIRECTOR D'HANGAR

FLORENCI GUENTIN, DIRECTOR DE HANGAR:

Entrevista de VALENTINA LITVAN

Hangar, en Barcelona, es un centro creado en 1997 por un grupo de artistas que denuncian la ausencia de instituciones para la investigación artística. Es el único centro en todo el Estado autogestionado por los propios artistas que tiene proyección internacional. Con un financiamiento básicamente público, se constituyen como Asociación de Artistas Visuales de Catalunya. De la producción, cada vez más se han visto obligados a asumir tareas de formación y de difusión para que el artista pueda desarrollarse y ser autónomo. Así, además de su laboratorio multimedia, organizan seminarios, talleres, exposiciones y, sobre todo, tienen un sistema de intercambio que les ha proporcionado el reconocimiento internacional. El director, Florenci Guentin, nos explica el arduo proceso de esta iniciativa, que se inspiró en modelos de ciudades como Rotterdam y Glasgow.

¿Cómo surge Hangar?

En el momento que Barcelona es nombrada ciudad olímpica, el mercado inmobiliario de la ciudad experimenta un aumento importantísimo, y el alquiler por metros cuadrados es el más alto del Estado. La Asociación de Artistas Visuales de Catalunya detectamos esta problemática y, siguiendo el modelo de otras ciudades europeas, planteamos al Ayuntamiento que se rehabiliten edificios en desuso para abrir nuevos espacios en disposición de los jóvenes creadores. El propietario de Santa Isabel, en Pueblo Nuevo, nos hace una propuesta razonable de alquiler. Pero el espacio es limitado, entonces planteamos al Ayuntamiento un cambio de estrategia para que se comprometa a dar soporte económico a la iniciativa.

La antigua idea de taller, que exigía al artista trabajar en un área de unos 150 m² porque se trabajaba con grandes formatos, se venía con el boom económico de los años 80, pero a mediados de los 90 ya no se corresponde con la realidad. Así surge la idea de añadir un subtítulo al espacio Hangar: Centro de Producción de Artes Visuales y Multimedia. Se trata de sustituir la gran superficie del taller por la pequeña pantalla de un ordenador.

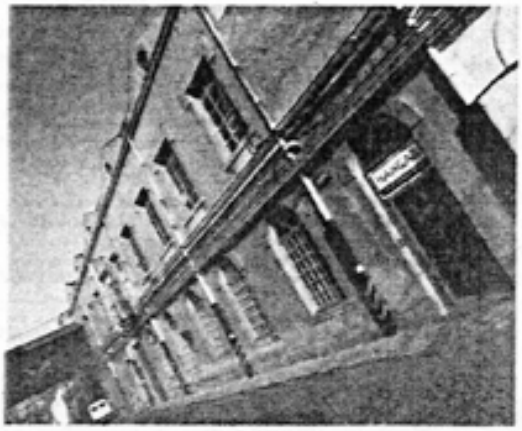

Entrada del Hangar

No sólo en el sistema de producción, también en el mercado estarían planteando una alternativa. ¿Sus trabajos siguen siendo un referente para las galerías?

No para muchas, en este momento las galerías no se sienten especialmente atraídas por incorporar artistas jóvenes en sus programaciones. Creo que la creación artística está cambiando mucho en los últimos años y cada vez más se verán nuevos formatos artísticos y nuevos canales para conectar con la audiencia (internet, televisiones temáticas...). Desaparece la obra de arte en cuanto objeto único, exclusivo, muy ligado a la personalidad del autor, que era lo que hasta ahora entraba en la dinámica de compra y venta: un mercado especulativo como puede serlo el de las joyas, el oro u otros valores. En esta lógica de mercado especulativo la galería era el mediador, pero como la producción está sufriendo transformaciones y los soportes son otros, se situará a otras producciones, como la musical, donde podría haber muchos ejemplares, hasta infinitos ejemplares, de la pieza, y entonces el sistema de mediación tiene que ser muy diferente. Las galerías parecen que no se dan cuenta de que necesitaremos otros tipos de mediadores. Porque probablemente continuará la producción material objectual, pero quedarán fuera del nuevo proceso del arte, ya se están calentando.

¿Significa esto que el arte ahora está más cerca del terreno público que de la propiedad privada?

Cuando hablamos de creación artística estamos hablando de un sistema de construcción,

"La gran superficie del taller se sustituye por la pequeña pantalla del ordenador"

de investigación, un recurso que tiene la hermandad para profundizar y obtener respuestas a las preguntas que intenta resolver cualquier investigador, de ciencias exactas, naturales, da lo mismo. El artista utiliza otros métodos, pero el móvil es el mismo. No puede ser que la investigación dependa del mercado, debe haber una intervención pública. Además, el mercado del arte en Barcelona aún está muy desestructurado, y sería dramático que la producción artística dependiera exclusivamente de él.

Si ya no se compran las obras, ¿cómo se retribuye a los artistas?

Con los nuevos sistemas de difusión tienen que aparecer nuevos sistemas de retribución, que en realidad no son tan nuevos, como los derechos de autor, que para las artes visuales cada vez es más importante en esta sociedad de la información y de la comunicación, donde la obra se reproduce y se puede hacer uso de ella infinitamente. En esto, por primera vez estamos más preparados que las galerías, porque el propio sector ha sido capaz de crear un sistema de gestiones de los derechos de autor y hemos previsto un mecanismo que hará posible la negociación con los nuevos mediadores.

¿Cómo se difunden los trabajos de los artistas residentes?

El artista permanece en el centro por un período máximo de dos años, no queremos que se apalanquen, y es el tiempo suficiente tanto para usar nuestros materiales como para adquirir contactos y darse a conocer.

Pretender que Hangar es sólo un hangar, donde el artista sería el avión producido pronto para volar, es falso. No hay suficientes canales de difusión y nosotros, por lógica, debemos buscarle salidas. Por eso hacemos las *show rooms*, exposiciones, talleres, o tenemos nuestra web y colaboramos en festivales e iniciativas varias. En general, conseguimos reunir a muchos artistas y seguidores, probablemente porque el ambiente no es ése tan frío de las galerías, del museo o del centro de arte, donde se accede con el mismo respeto con el que se entra a una iglesia.

Pero sobre todo se les conoce por los intercambios con centros en el extranjero.

Sí, con nuestro programa de intercambios hemos conseguido que los referentes que teníamos se conviertan en socios. De momento estamos asociados con el PS1 de Nueva York, la Kaus Australis de Rotterdam, La Friche de Marsella y la Fondazione Pistoletto del Piamonte. Nuestra intención es ampliar la lista de ciudades para el intercambio, pero para eso necesitamos dinero.

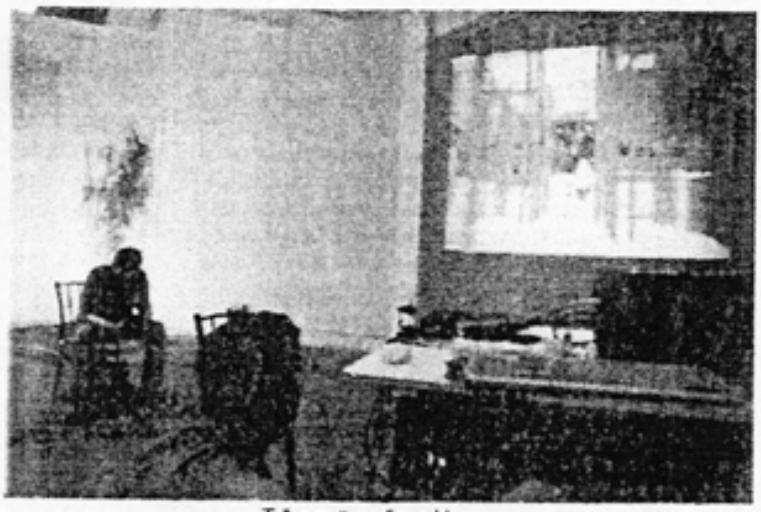

Taller multimedia en Hangar